

Nr 4 (59) 2025

Tęcza

Żytomierszczyzny

Wesołych Świąt i szczęśliwego Nowego Roku!
З Різдвом Христовим та Новим роком!

DLA POLAKÓW MIESZKAJĄCYCH NA UKRAINIE

*Dla Polaków na Żytomierszczyźnie,
dla Pani Prezes Wiktorii Laskowskiej
na zbliżające się Święta Bożego Narodzenia składam
w imieniu swoim oraz uczestników Akcji Polacy-Rodakom.*

*Wielu Łask Bożych, pokoju i radości. Życzę Wam,
aby czas Bożego Narodzenia przyniósł ukojenie
i wzmocnił wiarę w to, co dobre.*

*Niech każdy dzień napędza Was nadzieją, wdzięcznością
i miłością, która otacza i jednoczy serca.
Radujmy się z Bożego Narodzenia.*

Stanisław Gogacz
Senator RP

DRODZY CZYTELNICZY CZASOPISMA „TĘCZA”

*W tajemnicy Bożego Narodzenia odkrywamy światło, którego
nie zdoła przysłonić żaden mrok. W tym szczególnym czasie,
kiedy nasz kraj doświadcza bólu wojny, pragnę skierować
do Was słowa otuchy i nadziei.*

*Narodzony w Betlejem Chrystus przychodzi do świata
poranionego, aby być naszym pokojem. On nie omija cierpienia,
lecz wchodzi w ludzką historię, by ją podźwignąć i przemienić.
Dlatego dziś, bardziej niż kiedykolwiek, zachęcam Was, abyście
trwali w wierze, która umacnia serca, oraz w nadziei,
która nie zawodzi.*

*Niech Boże Dziecię wniesie światło w Wasze rodziny, umocni
Was w codziennym zmaganiu i obdarzy odwagą do czynienia
dobra mimo trudności.*

*Modłę się, aby Bóg otoczył swoją opieką wszystkich broniących
życia i wolności, wszystkich dotkniętych stratą i niepewnością
oraz aby dar sprawiedliwego pokoju jak najszybciej zstąpił
na Ukrainę i całą Europę.*

*Dziękuję Wam za świadectwo miłości i solidarności, które
jaśniej nawet pośród doświadczeń wojny — jest ono znakiem,
że Emmanuel, „Bóg z nami”, naprawdę działa pośród nas.*

*Z serca błogosławię Wam na te święta Bożego Narodzenia
i na nadchodzący Rok Pański. Niech Święta Rodzina z Nazaretu
otacza Was opieką, a Duch Święty napędza siłą i niegasnącą
nadzieją. Z pasterskim błogosławieństwem*

Vitalii Kryvytskyi SDB
Biskup Kijowsko-Żytomierski

DRODZY PAŃSTWO

*Chcemy przekazać najserdeczniejsze, najcieplejsze życzenia
z okazji Świąt Bożego Narodzenia!*

*Niech te Święta będą najpiękniejszym czasem w roku –
pełnym światła, nadziei i rodzinnego ciepła.*

*Niech w każdym domu zagości radość, zgoda i dobro,
a wspólne chwile przy wigilijnym stole przyniosą spokój
i uśmiech.*

*Z całego serca życzymy, aby na całej Ukrainie nastał trwały
pokój, aby zakończyło się cierpienie, a świat stał
się miejscem pełnym wzajemnego zrozumienia i miłości.*

*Niech wszyscy, którzy dziś są daleko, wrócą szczęśliwie
do swoich domów, do swoich rodzin – tam, gdzie czeka ciepło,
troska i bezpieczna przyszłość.*

*Niech Nowy 2026 Rok przyniesie błogosławieństwo,
odrodzenie i nadzieję, a także spełnienie wszystkich dobrych
pragnień.*

Z serca – Kongres Oświaty Polonijnej

Wiktorii Laskowskiej

**Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023**

**Projekt „Polskie Media na Ukraina 2023–2025”
realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.**

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.
Публікація виражає лише погляди автора(ів) і не може бути ототожнена з офіційною позицією Кancelарії Прем'єр-міністра

Utwór jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowa. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Berdyczowskiego Oddziału Związku Polaków na Ukrainie. Utwór powstał w ramach zlecenia przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów zadań w zakresie wsparcia Polonii i Polaków za granicą w 2023 roku. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji i o posiadaczach praw.

Wszelkie prawa autorskie do materiałów zawartych na stronie zozpu.org należą do właściciela portalu zozpu.org. Treść strony zozpu.org wraz z elementami podlegają ochronie przewidzianej przez międzynarodowe prawo, w tym w szczególności przepisy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Kopowanie, modyfikowanie oraz transmitowanie elektronicznie lub w inny sposób, powielanie, wykorzystywanie i dystrybucja zawartych tu materiałów: dozwolona jest przy powołaniu się na portal.

Za treść ogłoszeń, oświadczeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności i pozostawia sobie prawo do skrótów nadesłanych tekstów. Zamieszczamy również teksty, treść których nie odpowiada poglądom redakcji.

AKTUALNOŚCI / АКТУАЛЬНО

Polska i Polonia – wspólny skok w przyszłość: exposé polonijne Radosława Sikorskiego Польща і полонія – спільний крок у майбутнє: полонійне експозе Радослава Сікорського	4
--	---

WYDARZENIE / ПОДІЇ

Święto polskiej kultury na Ukrainie Свято польської культури в Україні	5
Polonia silna więzią pokoleń Міць полонії – у зв'язку поколінь	10
Silny głos Polonii: dziennikarze polscy i polonijni spotkali się w Warszawie Сильний голос полонії: польські та полонійні журналісти зустрілися у Варшаві	12
Instytut Rozwoju Języka Polskiego zaprezentował nowe Ramy programowe edukacji polonijnej Інститут розвитку польської мови представив нові програмні рамки полонійної освіти	14
Uroczysty pochówek żołnierzy Wojska Polskiego w Mościskach У Мостиськах з почесними перепоховали тіла загиблих воїнів Війська Польського	15

RELIGIA / РЕЛІГІЯ

Wp Krywicki: Papież naprawdę zna naszą sytuację Єпископ Кривицький: Папа дійсно знає нашу ситуацію	16
Polscy biskupi wezwali do braterstwa z ukraińskimi uchodźcami wojennymi Польські єпископи закликають до братерства з українськими воєнними біженцями	17

HISTORIA / ІСТОРІЯ

Żeromski – pisarz, który chciał budować Polskę sercem
i rozumem

Жеромський – письменник, який хотів будувати Польщу серцем і розумом	18
Franciszek Niepokólczycki – niezłomny bohater walk o niepodległość Францішек Непокольчицький – незламний герой боротьби за незалежність	19

PAMIĘTAMY O NICH / ПАМ'ЯТАЄМО ПРО НИХ

Sprzątanie polskiego cmentarza w wojennym Żytomierzu: znak pamięci i nadziei Прибирання польського цвинтаря у воєнному Житомирі: знак пам'яті та надії	20
1 listopada – Dzień Wszystkich Świętych. Tradycja, pamięć i jedność Polaków na całym świecie 1 листопада – день всіх святих. Традиція, пам'ять та єдність поляків у всьому світі	21

NAUKA I KULTURA / НАУКА ТА КУЛЬТУРА

Obchody Narodowego Święta Niepodległości w Żytomierzu Святкування національного Дня Незалежності в Житомирі	22
Razem w kolędzie: XX Ogólnoukraiński Festiwal „Polska Kolęda na Żytomierszczyźnie” – tradycja, która trwa mimo alarmów Разом у коляді – XX Всеукраїнський фестиваль «Польська коляда на Житомирщині» – традиція, що триває попри тривоги	24

NASZE TRADYCJE / НАШІ ТРАДИЦІЇ

Od obcego do bliskiego: puste miejsce przy wigilijnym stole Від чужого до ближнього: порожнє місце біля різдвяного столу	26
Święty Mikołaj zawitał do dzieci w Żytomierzu Святий Миколай завітав до дітей Житомира	27

Tęcza Żytomierszczyzny
kwartalnik mniejszości polskiej na Ukrainie

Założyciel i wydawca
Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie

Kolegium Redakcyjne
mgr Wiktoria Laskowska-Szczur (redaktor naczelna)
mgr Tetiana Petrowska (redaktor)
ks. mgr lic. Jarosław Giżycki
prof. dr hab. Wołodmyr Jerszow
Aleksander Piwowarski
mgr Elwira Gilewicz
dr Olena Staniszevska
Olga Kolesowa, Ruslan Poliszczuk
mgr Denis Ogorodnyczuk (grafik)
Zdjęcia z archiwum Żytomierskiego Obwodowego ZPU

Redakcja
ul. Teatralna, 17/20, gab. 109–111
10014, Żytomierz, Ukraina
tel. +38 (097) 199 83 08
e-mail: zpuzytomierz@gmail.com
www.zozpu.org

Druk
FOP Gembariski O.P. (PD „Żytomyr-Poligraf”)
e-mail: zt_poligraf@i.ua; facebook.com/ztdryk/
Nakład 1000 szt.

Redakcja nie utożsamia się z poglądami autorów nadesłanych materiałów

Веселка Житомирщини
щоквартальник польської національної меншини в Україні

Засновник і видавець
ГО „Житомирська обласна Спілка поляків України”

Редакційна колегія
маг. Вікторія Ляковська-Щур (головний редактор)
маг. Тетяна Петровська (редактор)
маг. Ярослав Гіжицький
проф. Володимир Єршов
Олександр Півоварський
маг. Ельвіра Гілевич
к.н. Олена Станішевська
Ольга Колесова, Руслан Поліщук
маг. Денис Огороднійчук (верстка)
Фотографії з архіву ГО „Житомирська обласна СПУ”

Редакція
вул. Театральна, 17/20, каб. 109–111
10014, м. Житомир, Україна
tel. +38 (097) 199 83 08
e-mail: zpuzytomierz@gmail.com
www.zozpu.org

Друк
ФОП Гембарський О. П. (ДП „Житомир-Поліграф”)
e-mail: zt_poligraf@i.ua; facebook.com/ztdryk/
Нakлад 1000 прим.

Редакція може не поділяти думки авторів матеріалів

Wicepremier, minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski i marszałek Senatu RP Małgorzata Kidawa-Błońska / Віцепрем'єр-міністр, міністр закордонних справ Радослав Сікорський та маршалок Сенату РП Малгожата Кідава-Блонська

POLSKA I POLONIA – WSPÓLNY SKOK W PRZYSZŁOŚĆ: exposé polonijne Radosława Sikorskiego

16 października podczas 43. posiedzenia Senatu RP wicepremier i minister spraw zagranicznych przedstawił informację na temat polityki polonijnej oraz omówił założenia przyjętej w kwietniu „Rządowej strategii współpracy z Polonią i Polakami za granicą na lata 2025-2030”. Przypomniął, co już udało się zrealizować w tym obszarze i przedstawił cele na następne lata.

„Polska chce być silną siłą swojej diaspory – zamożnej, wpływowej, zintegrowanej z krajem przebywania, ale pamiętającej o swoich korzeniach i lobbingującej na rzecz Ojczyzny” – podkreślił w swoim wystąpieniu Radosław Sikorski.

NOWA FILOZOFIA: OD POMOCY DO WSPÓŁPRACY

Minister zapowiedział utrzymanie dotychczasowego poziomu finansowania przez państwo polskie działalności polonijnej, ale zwrócił uwagę, że relacje z Polonią i Polakami na Zachodzie nabiorą nowego wymiaru.

„Wyraźnie przedstawiliśmy wektor naszych działań w stosunku do Polonii i Polaków z Zachodu. Relacje z nimi chcemy postrzegać w kategorii nie tyle pomocy, co współpracy nakierowanej na obopólną korzyść” – wyjaśnił.

Taka zmiana akcentów oznacza, że Polonia ma stać się nie tylko beneficjentem wsparcia, ale równorzędnym partnerem w relacjach z Ojczyzną.

MŁODA POLONIA I GOSPODARKA OPARTA NA WIEDZY

Dużą część exposé wicepremier poświęcił młodemu pokoleniu Polonii. Szef polskiej dyplomacji z zadowoleniem odnotował gotowość angażowania się w działalność społeczno-polonijną organizacji tworzonych przez ludzi wchodzących w dorosłą aktywność i myślących o wiązaniu swojej przyszłości z krajem przodków.

Polski rząd, jak zapowiedział, zamierza tworzyć programy sprzy-

jające edukacji, powrotom oraz współpracy gospodarczej i naukowej. „Polska chce dokonać skoku do gospodarki opartej na wiedzy. Doświadczenia, które nasi rodacy przywożą z zagranicy, mogą tę transformację przyspieszyć” – zaznaczył. Doświadczenia Polonii mogą stać się istotnym zasobem rozwoju kraju.

PRIORYTETY RZĄDOWEJ STRATEGII

Omawiając kierunki „Rządowej strategii współpracy z Polonią i Polakami za granicą na lata 2025-2030”, przyjętej przez Radę Ministrów 1 kwietnia tego roku, Sikorski akcentował zwłaszcza:

- wspieranie nauczania języka polskiego i promocję kultury;
- politykę powrotową – ułatwienia dla osób chcących wrócić do kraju,
- nowelizację ustawy o Kartie Polaka uwzględniającą aktualne wyzwania, zwłaszcza w odniesieniu do bezpieczeństwa państwa,
- wsparcie społeczno-humanitarne – w tym zakresie rząd chce opracować nowe instrumenty wsparcia i pomocy osobom polskiego pochodzenia,
- finansowanie działalności polonijnej – organizacje powinny wykorzystywać lokalne możliwości pozyskiwania wsparcia: partnerstwa, prywatny sponsoring, wolontariat – polskie środki powinny mieć charakter uzupełniający.

„Dziś inna jest Polska, inna jest Polonia. Relacje pomiędzy państwem a diasporą muszą być zakorzenione w rzeczywistości” – podkreślił wicepremier, cytując swoje słowa sprzed roku.

SENAT RP – PARTNER I WSPÓŁAUTOR POLITYKI POLONIJNEJ

Po exposé minister Sikorski wystąpił na wspólnej konferencji prasowej z marszałek Senatu RP Małgorzatą Kidawą-Błońską. Oboje zgodnie podkreślali, że współpraca między resortem spraw zagranicznych a Senatem układa się pomyślnie.

„To ciągły dialog, rozmowa i poszukiwanie dobrych rozwiązań” – mówiła marszałek. Dodała, że priorytety Senatu są zbieżne z kierunkami przedstawionymi przez ministra. „Stawiamy na młodych Polaków, młodą Polonię. Stawiamy na politykę powrotową, aby Polacy mieszkający za granicą mieli aspiracje do tego, by zajmować ważną rolę w krajach, w których przyszło im mieszkać i które wybrali na swoje drugie ojczyzny” – podkreśliła.

Kidawa-Błońska wymieniła konkretne działania: dofinansowanie ponad 108 organizacji polonijnych na świecie, realizację 334 projektów, powołanie Młodzieżowej Rady Polonijnej, a także sukces Polonia_Camp 2025, wydarzenia integrującego młodych Polaków z całego świata.

POLSKA PRZYCIĄGA – „NA POLSKOŚĆ ZROBIŁA SIĘ KONIUNKTURA”

„W ostatnich kilku latach – po raz pierwszy od prawie trzech wieków – więcej Polaków do Polski wraca, niż z niej wyjeżdża” – podkreślił Sikorski i dodał z uśmiechem: „Na polskość po prostu zrobiła się koniunktura. Polska stała się modną”.

Wicepremier wskazał też na szczególny dowód na sukces Polski: według Indeksu Henleya polski paszport zajmuje obecnie 7. miejsce na świecie, wyprzedzając nawet brytyjski i amerykański. „To jest namacalny dowód na nasz olbrzymi sukces i dobry prognostyk na skuteczną politykę współpracy z Polonią i Polakami za granicą” – ocenił.

„Wielki naród to nie taki, który się zasklepia w swoim rdzeniu etnicznym, tylko taki, który przyciąga innych, który powoduje, że inni chcą stać się tacy, jak my” – dodał minister.

POLONIA – PARTNER NOWOCZESNEJ POLSKI

Nowa strategia rządu zakłada partnerską współpracę z Polonią, opartą na zaufaniu, wspólnych interesach i wykorzystaniu doświadczeń diaspory. Polska – jak podkreślił Sikorski – jest dziś silna nie tylko gospodarką, lecz także milionami swoich obywateli żyjących poza granicami kraju.

„Konsekwentnie budujemy i będziemy budować politykę państwa polskiego wobec Polonii i Polaków za granicą, politykę na miarę ambicji, sukcesów i interesów Rzeczypospolitej, politykę państwa, które jest dumne i silne nie tylko siłą dwudziestej gospodarki świata, ale również siłą milionów osób pochodzenia polskiego żyjących poza naszą ojczyzną” – zakończył wicepremier.

**Opracowanie red.,
źródło: Kancelaria Senatu RP**

**Uczestnicy i goście XXX Międzynarodowego Festiwalu Kultury Polskiej „Tęcza Polesia” /
Учасники та гості XXX Міжнародного фестивалю польської культури «Веселка Полісся»**

ŚWIĘTO POLSKIEJ KULTURY NA UKRAINIE

W cieniu wojny, przy dźwiękach alarmów, które stały się codziennością ukraińskich miast, w dniach 10-12 października w Żytomierzu zgodnie z planem odbyły się XVII Dni Kultury Polskiej na Ukrainie oraz XXX Międzynarodowy Festiwal Kultury Polskiej „Tęcza Polesia”. Organizatorzy stworzyli niezapomniane widowisko, które stało się symbolem niezłomności ducha i wiary w zwycięstwo życia nad lękiem.

Tegoroczny festiwal i dni polskiej kultury, mimo niesprzyjających warunków, zgromadziły pełne sale uczestników i gości, którzy – nie zważając na niebezpieczeństwo – przyszli, by wspólnie uczcić Milenium Koronacji Pierwszych Królów Polski oraz 85. rocznicę zbrodni katyńskiej.

W uroczystościach uczestniczyli zaproszeni goście, m.in. zastępca przewodniczącego Żytomierskiej Administracji Wojskowej Natalia Arendarczuk, wiceprezydent Częstochowy Ryszard Stefaniak, wiceprezes Funduszu Górnośląskiego Mariusz Mandat, rektor Poleskiego Uniwersytetu Narodowego prof. Ołeh Skidan, a także prezes Związku Polaków Ukrainy Łesia Jermak. Obecni byli również duchowni, nauczyciele, przedstawiciele organizacji polskich i licznie zgromadzona publiczność.

Organizatorów wydarzenia: Kongres Oświaty Polonijnej, Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie i Poleski Uniwersytet Narodowy wsparły Żytomierska Rada Obwodowa, Żytomierska Obwodowa Administracja Państwowa i rada miejska.

Honorowy patronat nad festiwalem objęli marszałek Senatu RP Małgorzata Kidawa-Błońska, marszałek województwa śląskiego Wojciech Saługa oraz marszałek województwa kujawsko-pomorskiego Piotr Całbecki.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

W trakcie swej długoletniej historii Dni Kultury Polskiej i Festiwal „Tęcza Polesia” przyczyniły się do podpisania wielu umów partnerskich między podmiotami samorządowymi z Polski i Ukrainy: Płockiem i Żyto-

**Wydarzenie zgromadziło licznych gości z Ukrainy i Polski, przedstawicieli władz, duchowieństwa, artystów oraz członków organizacji /
Захід зібрав численних гостей з Польщі та України, представників влади, духовенства, митців та членів польських громадських організацій**

Koncert „Korona Tysiąclecia” z muzyką F. Chopina i I. J. Paderewskiego zainauguował Dni Kultury Polskiej w Żytomierzu / Концерт «Корона тисячоліття» музикою Ф. Шопена та І. Я. Падеревського відкрив Дні польської культури в Житомирі

Do uroczystego przecięcia wstęgi przy otwarciu Centrum Współpracy Ukraińsko-Polskiej na Poleskim Uniwersytecie Narodowym zaproszono honorowych gości / Урочисте перерізання стрічки під час відкриття Центру українсько-польської співпраці в Поліському національному університеті за участю почесних гостей

Gości i organizatorzy wydarzenia / Гості та організатори події

Zwycięzcy, jurorzy i goście VIII Konkursu Recytatorskiego im. Walentego Grabowskiego / Переможці, члени журі та гості VIII Конкурсу декламаторів імені Валентина Грабовського

mierzem (2013 r.), Bytomiem i Żytomierzem (2016 r.), województwem śląskim i obwodem żytomierskim (2015 r.).

Województwo śląskie i obwód żytomierski łączą wieloletnie relacje partnerskie. W tym roku obchodzimy jubileusz 10-lecia podpisania umowy o współpracy między regionami. Ważnym jej przejawem jest wsparcie Polaków Żytomierszczyzny.

KULTURA I TOŻSAMOŚĆ

Dni Kultury Polskiej tradycyjnie rozpoczęły się w Szkole Muzycznej nr 1 im. Borysa Latoszyńskiego. Otworzyła je Wiktoria Laskowska-Szczur. W imieniu obecnych podziękowała poległym obrońcom, którzy oddali życie za ojczyznę. Zebrani uczcili ich pamięć minutą ciszy. Z kolei dyrektor szkoły Walentyna Chudowska skierowała słowa wdzięczności do wszystkich Polaków, którzy z miłością i szacunkiem traktowali ukraińskie dzieci i matki, robili wszystko, aby Ukraińcy czuli się na polskiej ziemi jak w domu.

Wzruszający koncert „Korona Tysiąclecia” został poświęcony Fryderykowi Chopinowi i Ignacemu Janowi Paderewskiemu – dwóm wielkim kompozytorom, którzy poprzez muzykę sławili wolność, piękno i ducha polskości. Ich utwory wykonali nauczyciele i uczniowie szkół muzycznych. Publiczność wysłuchała koncertu w skupieniu, jakby muzyka była chwilowym azylem od dźwięków syren i niepokoju.

EDUKACJA, HISTORIA I DIALOG

Jednym z kluczowych wydarzeń było uroczyste otwarcie Centrum Współpracy Ukraińsko-Polskiej na Poleskim Uniwersytecie Narodowym (PON). Do uroczystego przecięcia wstęgi zaproszono m.in. sekretarz rady miasta Halinę Szymańską, zastępcę dyrektora Departamentu Rozwoju Rolnictwa i Polityki Gospodarczej OWA Ninę Dobryńską, Wiktoria Laskowska-Szczur, prezesa Funduszu Górnośląskiego Mariusza Mandata oraz rektora PON prof. Ołeha Skidana.

W otwarciu uczestniczyli także radni rady obwodowej i miejskiej, przedstawiciele biznesu i goście z Polski, m.in. wiceprezydent Częstochowy Ryszard Stefaniak i naczelnik Wydziału Polityki Społecznej Agnieszka Grabińska.

Centrum zostało utworzone w strukturze PON mocą decyzji rady naukowej z 27 sierpnia tego roku, na podstawie memorandum o współpracy i wzajemnym zrozumieniu między Poleskim Uniwersytetem Narodowym a Żytomierskim Obwodowym Związkiem Polaków na Ukrainie. Kierowniczką Centrum została Wiktoria Zagórska-Antoniuk, profesor Katedry Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i Integracji Europejskiej.

„Otwarcie Centrum Współpracy Ukraińsko-Polskiej to ważny strategiczny krok na drodze wzmacniania wzajemnego zrozumienia i współpracy między naszymi narodami” – wyjaśniła Wiktoria Zagórska-Antoniuk.

Prezes ŻOZPU Wiktoria Laskowska zaznaczyła, że pomysł stworzenia takiego ośrodka pojawił się już dawno, a udało się go zrealizować w mniej niż dwa miesiące dzięki współpracy obu stron i osobistemu zaangażowaniu rektora uniwersytetu. „Cieszymy się, że możemy zaprezentować Centrum właśnie podczas Dni Kultury Polskiej. Będzie ono służyć wszystkim, którzy tego potrzebują” – powiedziała Wiktoria Laskowska.

Rektor Ołeh Skidan przypomniał o wieloletniej współpracy uczelni z Żytomierskim ZPU, która znalazła teraz swoje odzwierciedlenie w fizycznej przestrzeni – miejscu spotkań i współpracy naukowej, kulturalnej, międzynarodowej i biznesowej.

Halina Szymańska nazwała otwarcie Centrum wydarzeniem wyjątkowym, podkreślając znaczenie Polski jako wiernego i niezawodnego partnera Ukrainy. „Polski rząd i naród okazały nam pomoc już

**Odznaczenia honorowe otrzymali działacze zasłużeni dla kultury polskiej /
Відзнаки отримали польські діячі, які зробили значний внесок
у розвиток польської культури**

**Uczestnicy prezentują swoje programy artystyczne /
Учасники презентують свої мистецькі програми**

w pierwszych dniach pełnoskalowej inwazji i wspierają nas do dziś. Jestem przekonana, że Centrum stanie się miejscem owocnej współpracy naukowej i kulturalnej” – powiedziała Szymańska.

W imieniu przewodniczącego Żytomierskiej OWA Witalija Buneczki gratulacje złożyła Nina Dobryńska, absolwentka Uniwersytetu Poleskiego.

PAMIĘĆ I TOŻSAMOŚĆ

Po oficjalnym otwarciu w Centrum odbył się pierwszy panel naukowy poświęcony 85. rocznicy zbrodni katyńskiej. Wśród prelegentów znaleźli się dr Adrian Lesiakowski z Instytutu Pamięci Narodowej z referatem „Zbrodnia katyńska. Historia i propaganda” oraz Ryszard Stefanik, który zaprezentował swoją książkę „Zbrodnia katyńska”. Walery Filimonichin, sekretarz naukowy Narodowego Rezerwatu Historyczno-Memorialnego „Mogiły Bykowni”, wygłosił referat „Listy proskrypcyjne NKWD oficerów i elit polskich”.

W głównym gmachu Poleskiego Uniwersytetu Narodowego zaprezentowano wystawę „Zbrodnia katyńska 1940. Zagłada polskich elit” przygotowaną przez Instytut Pamięci Narodowej.

Delegacja ze Śląska i Związku Polaków udała się na Polski Cmentarz Wojenny w Bykowni pod Kijowem, gdzie modlitwą, złożeniem biało-czerwonych kwiatów i zapaleniem zniczy uczciła pamięć ofiar zbrodni katyńskiej.

Wiązanki kwiatów i znicze pojawiły się również w Żytomierzu przy pomniku bohaterów ukraińsko-rosyjskiej wojny oraz na grobach Jana Paderewskiego, Juliusza Zarębskiego i polskich żołnierzy poległych w 1920 roku znajdujących się na Cmentarzu Polskim.

PROJEKTY OŚWIATOWE

Tradycyjnie zorganizowano również VIII Konkurs Recytatorski im. Walentego Grabowskiego, który co roku przyciąga młodych deklamatorów z różnych regionów Ukrainy, uczących się języka polskiego.

W konkursie wzięli udział uczniowie szkół i szkółek prowadzonych przez organizacje polskie z Żytomierza, Olewska, Korostenia i Horoszowa. Młodzież recytowała wiersze o ojczyźnie, wierze i wolności. Te pojęcia w kontekście trwającej wojny brzmiały szczególnie mocno.

FESTIWAL „TĘCZA POLESIA” – TRZY DEKADY POLSKIEJ KULTURY NA UKRAINIE

W Żytomierskiej Filharmonii Obwodowej (zajmującej budynek dawnego teatru polskiego, którego kierownikiem artystycznym był J.I. Kraszewski) zabrzmiały dźwięki polskich mazurków, kujawiaków i pieśni narodowych. To właśnie tutaj odbył się jubileuszowy, XXX Międzynarodowy Festiwal Kultury Polskiej „Tęcza Polesia”. Podczas Festiwalu, mimo alarmów, sala filharmonii pękała w szwach. Publiczność nagradzała artystów owacjami na stojąco.

Tegoroczna edycja wydarzenia, która zgromadziła licznych gości z Polski i Ukrainy, przedstawicieli władz, duchowieństwa, artystów oraz członków organizacji polskich, rozpoczęła się od hymnów narodowych Ukrainy i Polski w wykonaniu Wojskowej Orkiestry Żytomierskiego Instytutu Wojskowego im. Sergieja Korolowa pod batutą ppłk. Pawła Osińskiego.

Następnie na scenę zaproszono gości honorowych. Wiktoria Laskowska podkreśliła, że: „Pomimo bombardowań i alarmów, jesteśmy razem, aby podtrzymać na duchu, żeby być razem z naszymi rodakami. Dziękuję wszystkim tym, którzy przybyli do Żytomierza, aby podzielić się swoim talentem oraz wyrazić swoje przywiązanie do ojczyzny. Ukłon, którzy wspierają nas i podtrzymują!”.

Natalia Arendarczuk, wiceprzewodnicząca Żytomierskiej OWA, zaznaczyła: „Jesteśmy wdzięczni narodowi polskiemu za wsparcie

Organizatorzy stworzyli niezapomniane widowisko w Żytomierzu /
Організатори створили незабутнє мистецьке дійство в Житомирі

i pomoc w czasie agresji. Wszyscy doskonale wiemy, kto jest prawdziwym bratem naszego narodu. Składałam gratulacje organizatorom festiwalu oraz chcę odznaczyć zasłużonych dla kultury polskiej”. Następnie wręczyła dyplom uznania Wiktorii Laskowskiej-Szczur oraz pamiątkowe dyplomy Żaninie i Olegowi Szyszkinom, Irenie Nawojewej, Bogdanowi Poliszczukowi i Olenie Książewskiej.

Wiceprezydent Częstochowy Ryszard Stefaniak podziękował za wysiłek przygotowania tak wspaniałego święta polskości oraz wręczył odznaki dla działaczy polskich. W imieniu Marszałka Województwa Śląskiego głos zabrał Mariusz Mandat i przekazał słowa wdzięczności i uznania dla organizatorów.

Odczytano listy gratulacyjne, które napłynęły do organizatorów i uczestników festiwalu od marszałek Senatu RP Małgorzaty Kidawy-Błońskiej i minister w Kancelarii Prezydenta RP Agnieszki Jędrzak. Marszałek Senatu zaznaczyła: „Dni Kultury Polskiej oraz Festiwal »Tęcza Polesia« od wielu lat stanowią widoczny symbol obecności i aktywności Polaków na Ukrainie. Na uznanie i podziw zasługuje Państwa wytrwała praca, która owocuje kolejnymi edycjami tych cennych wydarzeń. Każdego roku program zachwyca bogactwem i różnorodnością kulturalną i edukacyjną. Dbają Państwo o niepowtarzalną, gościnną i otwartą atmosferę, która pozwala zapomnieć o trudnych codzienności, i daje szansę, by w pełni cieszyć się ze spotkań z kulturą. (...) Życzę Państwu, by to wspaniałe święto, które właśnie się rozpoczyna, przyniosło wiele satysfakcji i wzmocniło poczucie wspólnoty, jedności i tożsamości”.

Minister Agnieszka Jędrzak w imieniu prezydenta Polski Karola Nawrockiego oraz własnym zauważyła: „To wydarzenie od lat stanowi wspaniałe świadectwo przywiązania do tradycji pielęgnowania tożsamości narodowej na Żytomierszczyźnie, a zarazem wspiera dialog między narodami Polski i Ukrainy. (...) W tak trudnym dla Ukrainy czasie spotkanie w imię sztuki, historii i tradycji nabiera szczególnego znaczenia. Udowadniają Państwo, że kultura potrafi jednoczyć, leczyć rany i nieść nadzieję”.

Wśród gratulacji znalazły się m.in. życzenia wideo od marszałka województwa mazowieckiego Adama Struzika, który w swoim wystąpieniu przekazał serdeczne słowa wsparcia oraz podtrzymał na duchu Polaków z Żytomierszczyzny, podkreślając, jak ważna jest ich wytrwałość, przywiązanie do polskiej kultury i nieustanne pielęgnowanie wspólnotowej tożsamości.

Obecnych pobłogosławił ks. kanonik Wiktor Makowski z Żytomierza.

Na scenie zaprezentowali się liczni artyści – od zespołów dziecięcych po uznanych wykonawców i laureatów międzynarodowych konkursów. Publiczność mogła podziwiać m.in.: młodych pianistów ze szkół muzycznych Żytomierza wykonujących utwory Ignacego Jana Paderewskiego i Fryderyka Chopina, zespoły Kolorowe Ptaszki i Jaskółeczka oraz solistów z całego regionu, Zespół Pieśni i Tańca „Polanie znad Dniepru” (pod kierownictwem Łesi Jermak, laureatki odznaki „Zasłużony dla Kultury Polskiej”), który od 25 lat promuje polski folklor, oraz chór katedralny z Żytomierza, który od 1944 roku kultuwyje tradycję śpiewu sakralnego. Piosenki z repertuaru Anny German i utwory patriotyczne wzruszająco wykonały Irena Nawojewa, Halina Dowbysz i Dina Chalimonczuk. Gwoździem programu był występ orkiestry

wojskowej pod batutą ppłk. Pawła Osińskiego oraz Akademickiego Zespołu Tańca „Słoneczko” z widowiskowym mazurem ze „Strasznego dworu” Stanisława Moniuszki.

Artystyczne życzenia i nagrania koncertów Zespołu Pieśni i Tańca „Mazowsze” oraz Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” w piękny sposób wzbogaciły festiwal i sprawiły widzom wielką radość.

Kulminacją wieczoru był wspólny występ artystów, którzy wykonali hymn festiwalu „Tęcza Polesia wita gości” („Веселка Полісся вітає гостей”) przygotowany specjalnie w tym celu przez Irenę Nawojewą (muzyka) i Switłanę Sztacką (słowa). Publiczność nie żałowała braw artystom, których nagrodziła również owacjami na stojąco.

Koncert w reżyserii Wiktorii Laskowskiej poprowadziła Helena Staniszevska.

Na zakończenie prezes Wiktorii Laskowska podziękowała organizatorom i ofiarodawcom, Zarządowi ŻOZPU, zespołom oraz wszystkim tym, którzy przyczynili się do przygotowania i przeprowadzenia imprezy w tak trudnym dla Ukrainy czasie. Uczestnicy otrzymali pamiątkowe dyplomy i nagrody.

TRZY DEKADY TRADYCJI I WSPÓLNOTY

Historia festiwalu „Tęcza Polesia” sięga początków lat 90. XX wieku. Powstał on jako inicjatywa lokalnych środowisk polskich w Żytomierzu, które pragnęły zachować i rozwijać kulturę, język i tradycję polskie na ziemiach Wołynia i Polesia. Z biegiem lat festiwal urosł do rangi międzynarodowego wydarzenia kulturalnego, łączącego artystów z Polski, Anglii, USA, Ukrainy i innych krajów.

Trzydzieści lat historii „Tęczy Polesia” to tysiące uczestników, setki koncertów i niezliczone emocje. To także dowód, że mimo granic, wojen i trudności kultura potrafi ludzi łączyć.

Jak mówi Wiktorii Laskowska: „Tęcza Polesia» to nie tylko koncert. To symbol przyjaźni, jedności i duchowej więzi, jaka od pokoleń łączy Polaków na Wschodzie z Macierzą. Dziś, w jubileuszowym roku, jesteśmy dumni, że mimo trudnych czasów tradycja trwa”.

MSZA ŚW. W KATEDRZE

Dni Kultury Polskiej zakończyły się w niedzielę 12 października mszą świętą dziękczynną w rzymskokatolickiej katedrze św. Zofii, którą celebrował biskup diecezji kijowsko-żytomierskiej Witalij Krywicki. Obecni modlili się o pokój na Ukrainie oraz za twórców kultury polskiej i ukraińskiej, organizatorów, uczestników i sponsorów imprezy.

Polacy z Żytomierza złożyli wiązanki kwiatów i zapalili znicze przy pomniku św. Jana Pawła II oraz śp. bp. Jana Purwińskiego.

ŚWIATŁO W MROKU

Wojna nie zatrzymała kultury. Nie uciszyła pieśni, nie zgasiła świec pamięci. Tegoroczne Dni Kultury Polskiej na Ukrainie i Festiwal „Tęcza Polesia” pokazały, że nawet w najtrudniejszych czasach ludzie potrzebują sztuki, wspólnoty i nadziei.

„Nie patrzymy na wojnę – patrzymy na człowieka, na przyjaźń, na wspólne wartości” – podkreśliła Wiktorii Laskowska, prezes Kongresu Oświaty Polonijnej. „Dzięki kulturze uczymy się nie tylko pamiętać, ale i żyć odważnie” – dodała.

Zadanie finansowane w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 roku. Projekt „Strefa Kultury PL. Wsparcie wydarzeń kulturalnych na Ukrainie” jest realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

Wiktorii Laskowska

Delegacje ze Śląska i Związku Polaków złożyły białe-czerwone kwiaty i zapaliły znicze na Polskim Cmentarzu Wojennym w Bykowni pod Kijowem oraz w miejscach pamięci w Żytomierzu / Delegaції зі Сilesії та Союзу поляків поклали біло-червоні квіти та запалили лампадки на Польському військовому цвинтарі в Биківні під Києвом і в місцях пам'яті в Житомирі

Polacy z Żytomierza złożyli wiązanki kwiatów i zapalili znicze przy pomniku św. Jana Pawła II oraz śp. bp. Jana Purwińskiego / Поляки Житомира поклали вінки та запалили лампадки біля пам'ятника святому Івану Павлу II та покійному єпископу Яну Пурвінському

WYDARZENIE
KONFERENCJA Z OKAZJĄ 100. LEKOROCZNICY PRZEJŚCIA POLSKI DO DEMOKRACJI
ORGANIZACJI POLONII
2025
Wież Pokoleń
Siłą Polonii Świata

POŁONIA SILNA WIĘZIĄ POKOLEŃ

© Łukasz Błasikiewicz/KPRP

Pod hasłem „Więź pokoleń – siłą Polonii świata” odbyło się II Światowe Zgromadzenie Prezesów i Liderów Organizacji Polonijnych, jedno z najważniejszych globalnych wydarzeń polonijnych ostatnich lat. Do Polski przybyło ponad stu liderów organizacji z 30 krajów czynnie działających na rzecz Polonii na pięciu kontynentach.

Wyjątkowo silny i wyrazisty okazał się głos delegacji z Ukrainy – kraju, który zmaga się z rosyjską agresją. Polscy działacze przypomnieli podczas obrad o dramatycznej sytuacji mieszkających tam Polaków i wszystkich innych obywateli Ukrainy, apelując o utrzymanie międzynarodowego wsparcia.

Obrazy rozpoczęły się 27 listopada w Pałacu Prezydenckim, gdzie delegatów przyjął minister Agnieszka Jędrzak, odpowiedzialna w Kancelarii Prezydenta RP za sprawy Polonii. Zapowiedziała powołanie Rady ds. Polonii, która będzie zajmować się nie tylko bieżącymi problemami Polaków za granicą, lecz również polityką pamięci narodowej.

Jarosław Narkiewicz, przewodniczący Rady Polonii Świata (RPŚ), organizatora zjazdu działaczy polonijnych, podkreślił, że budowanie więzi między pokoleniami Polonii jest dziś jednym z najważniejszych zadań.

Szczególnie emocjonującym momentem było wystąpienie prezes Związku Polaków na Ukrainie Łesi Jermak, która zwróciła uwagę na dramatyczną sytuację rodaków żyjących ponad trzy lata w realiach wojny i podziękowała Polsce za nieustanną pomoc i solidarność.

28 listopada uczestnicy spotkali się w Senacie RP podczas sesji zatytułowanej „Polonia wraz z Polską – globalne współ-

działanie". Marszałek izby wyższej Małgorzata Kidawa-Błońska podkreśliła, że Senat pragnie być partnerem Polonii, a nie jej opiekunem. Zapowiedziała także kontynuację i rozwój programów dla młodzieży polonijnej.

Mocnym akcentem sesji było wystąpienie prezes Kongresu Oświaty Polonijnej (KOP) Wiktorii Laskowskiej. W swoim przemówieniu podkreśliła ogromną rolę, jaką odgrywa Kongres w pielęgnowaniu języka polskiego oraz zachowaniu i umacnianiu tożsamości narodowej za granicą. Zaznaczyła, że KOP wspiera nauczycieli polskich szkół, którzy pracują poza granicami kraju często w trudnych warunkach i którzy są strażnikami polskości. Zauważyła też, jak konieczne jest umocnienie kontaktów, regularne spotkania i zjazdy, ponieważ to właśnie one budują środowisko edukacji polonijnej i pozwalają dzielić się doświadczeniem.

Reprezentanci organizacji z Ukrainy ponownie zaapelowali o dalszą pomoc dla kraju walczącego z rosyjskim agresorem, podkreślając, że los Polaków na Ukrainie jest nierozdzielnie związany z losem całego narodu ukraińskiego.

APEL O OCHRONĘ TVP POLONIA

W trakcie obrad w Senacie bardzo wyraźnie zabrzmiało, że Polonia na całym świecie potrzebuje stałego, stabilnego i profesjonalnego źródła informacji z Polski. Podkreślono, że Telewizja Polonia od lat odgrywa kluczową rolę w łączeniu Polaków poza granicami ojczyzny, przekazując nie tylko wiadomości, lecz także kulturę, język i symbole wspólnoty narodowej. Delegaci zaznaczyli, że obecne plany jej ograniczenia, zmian strukturalnych czy wręcz ryzyko likwidacji budzą ogromny niepokój w środowiskach polonijnych na wszystkich kontynentach.

Zgromadzeni zaapelowali stanowczo, aby nie dopuścić do osłabienia czy zamknięcia TVP Polonia, ponieważ jest ona nie tylko narzędziem komunikacji, lecz także symbolem więzi Polaków mieszkających poza krajem z ich ojczyzną. Zwrócono uwagę, że program ten jest odbierany w dziesiątkach państw, często w miejscach, gdzie brakuje dostępu do innych polskich mediów.

DZIEŃ TRZECI: PUŁTUSK – PRACA W GRUPACH I „GŁOS POLONII ŚWIATA 2025”

30 listopada obrady przeniosły się do Domu Polonii w Pułtusku, gdzie delegaci omawiali aktualną sytuację Polonii w różnych regionach świata. Pracowano w pięciu grupach tematycznych, w tym w grupie młodej Polonii. Na zakończenie zaprezentowano wnioski, a przewodniczący RPŚ Jarosław Narzekiewicz przedstawił deklarację końcową – „Głos Polonii Świata 2025”, stanowiącą podsumowanie trzydniowego zjazdu.

POLONIA, KTÓRA ŁĄCZY POKOLENIA

II Światowe Zgromadzenie Prezesów i Liderów Organizacji Polonii pokazało, że Polonia, mimo różnorodności i geograficznego rozproszenia, potrafi być wspólnotą.

Szczególnie mocno wybrzmiał głos z Ukrainy, jasny, merytoryczny i emocjonalny zarazem: pełen wdzięczności, ale także próśb o dalszą solidarność w czasie wojny.

Edukacja, młodość i pamięć narodowa okazały się kluczowymi filarami tegorocznego zgromadzenia. A więź pokoleń, jak podkreślano w wielu wystąpieniach, jest fundamentem, na którym buduje się przyszłość Polonii.

Wiktorii Laskowskiej

Spotkanie w Senacie RP podczas sesji „Polonia wraz z Polską – globalne współdziałanie”, poświęcone roli środowisk polonijnych we współpracy międzynarodowej oraz wzmacnianiu więzi z Macierzą / Зустріч у Сенаті Республіки Польща під час сесії «Полонія разом із Польщею – глобальна співпраця», присвячена ролі полонійських середовищ у сучасному міжнародному співробітництві та зміцненню зв'язків із Батьківщиною

Obrady II Zjazdu w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej, z udziałem przedstawicieli środowisk polonijnych z różnych krajów świata / Засідання учасників II З'їзду в Сенаті Республіки Польща за участю представників полонійських організацій з різних країн світу

Przedstawiciele Polonii i Polaków zza granicy uczestniczący w II Zjeździe, omawiali również kierunki dalszej współpracy z instytucjami państwa polskiego / Представники Полонії та поляків за кордоном – учасники II З'їзду, також обговорювали напрями подальшої співпраці з інституціями польської держави

Sekretarz stanu w MSZ Władysław Bartoszewski wraz z Wiktorią Laskowską oraz Ludmiłą Krzywą, podczas obrad w Senacie RP / Владислав Бартошевський, Державний секретар, разом із Вікторією Лясковою та Людмилою Кривою під час засідань у Сеймі РП

SILNY GŁOS POLONII: dziennikarze polscy i polonijni spotkali się w Warszawie

W Senacie Rzeczypospolitej Polskiej uroczystie zainaugurowano VIII Światowe Forum Mediów Polonijnych, jedno z najważniejszych dorocznych spotkań przedstawicieli polonijnego środowiska dziennikarskiego. W zjeździe uczestniczyło ponad 50 redakcji z całego świata.

**Podczas inauguracji VIII Światowego Forum Mediów Polonijnych w Senacie RP/
На інавгурації VIII Міжнародного форуму полонійних медіа**

**Laureat nagrody „Słowo Polonii” Irek Lemans z Kanady oraz z uczestnikami Forum /
Лауреат нагороди Ірек Лемансон з Канади та учасники форуму**

**Uczestnicy VIII Światowego Forum Mediów Polonijnych w Senacie RP /
Учасники VIII Міжнародного форуму полонійних медіа**

W wydarzeniu wzięli udział także dziennikarze z polskich mediów z Ukrainy: z programu TV „Polacy Żytomierszczyzny”, czasopisma „Tęcza Żytomierszczyzny” oraz Polskiego Radia Lwów. Dla wielu z nich była to wyjątkowa okazja do wymiany doświadczeń, rozmów z najważniejszymi osobami w Polsce oraz nagrania wywiadów z uczestnikami Forum.

INAUGURACJA W SENACIE RP: „RZETELNA INFORMACJA BUDUJE WSPÓLNOTĘ”

Forum otworzyła prezes Światowego Stowarzyszenia Mediów Polonijnych Teresa Sygnarek, która powiedziała: „To zaszczyt móc rozpocząć nasze obrady w Senacie, miejscu dialogu i troski o Polaków na świecie”.

Marszałek Senatu RP Małgorzata Kidawa-Błońska podkreśliła kluczową rolę mediów polonijnych: „Wszystko zaczyna się od państwa. Rzetelna informacja buduje zaufanie i wspólnotę. Dzięki wam Polonia poznaje się nawzajem, a my w Polsce wiemy, czym żyją nasi rodacy na całym świecie”. Zwróciła także uwagę na zagrożenia współczesności. „W czasach dezinformacji media polonijne mają potężne zadanie: pisać prawdę i tylko prawdę” – powiedziała.

Podczas inauguracji ponownie zabrzmiał apel o uwolnienie uwięzionego polskiego dziennika-

rza z Białorusi Andrzeja Poczubę. Kidawa-Błońska zaznaczyła: „Pamiętajmy o tych, którzy za wolność słowa płacą najwyższą cenę”.

Senat konsekwentnie domaga się uwolnienia dziennikarza.

STATUETKA „SŁOWO POLONII” DLA DZIENNIKARZY Z KANADY

Jednym z najważniejszych punktów programu było wręczenie dorocznej nagrody „Słowo Polonii”. W tym roku Światowe Stowarzyszenie Mediów Polonijnych (ŚSMP) przyznało ją Sabinie i Irkowi Lemansom, twórcom polskich audycji w Radiu Polonia Winnipeg.

W laudacji napisano: „Ich serca, pełne pasji i profesjonalizmu, potrafią roztopić nawet kanadyjski mróz”.

GŁOS KOŃCOWY: ROLA FORUM I NADZIEJA NA KONTYNUACJĘ

Uczestnicy spotkania zgodnie ocenili, że tegoroczne Forum było jednym z najważniejszych od lat. Słuchać było m.in. takie głosy: „Takie spotkania muszą być kontynuowane. Dają nam siłę i poczucie, że nasza praca ma sens i jest potrzebna Polsce”, „Łączą nas, wspierają, uczą i umacniają. Media polonijne są mostem między Polską a światem”, „Dla Polonii z Ukrainy to także dowód, że jesteśmy częścią tej samej rodziny – niezależnie od granic i trudnych czasów”.

WARSZTATY W DOMU POLONII – NAUKA, INTEGRACJA I POLSKA GOŚCINNOŚĆ

Po inauguracji obrad w Senacie uczestnicy VIII Światowego Forum Mediów Polonijnych udali się do Domu Polonii w Pułtusku – jednego z najważniejszych ośrodków polonijnych w Polsce – mieszczącego się w zabytkowym zamku. To historyczne miejsce od lat gości Polonię z całego świata, a tym razem otworzyło podwoje dla dziennikarzy z sześciu kontynentów.

Dyrektor ośrodka Michał Kisiel powitał gości z prawdziwą polską gościnnością i otwartym sercem, podkreślając, że Dom Polonii jest ich domem „zawsze i na zawsze”.

KONCERT NIEPODLEGŁOŚCIOWY – DUCHOWA KULMINACJA POBYTU

Wieczorem w sali zamkowej odbył się uroczysty Koncert Niepodległościowy, w którym uczestnicy wysłuchali polskich pieśni patriotycznych i utworów w wykonaniu zespołów zaproszonych specjalnie z okazji święta. Koncert był dla wielu obecnych momentem pełnym wzruszeń i okazją do poczucia wspólnoty. „Te chwile zostaną z nami na długo. Czuliśmy, że jesteśmy częścią jednej wielkiej polskiej rodziny” – powiedzieli uczestnicy z Białorusi.

WARSZTATY, KTÓRE JEDNOCZĄ

W Pułtusku odbył się intensywny blok warsztatowy, podczas którego dziennikarze uczyli się nowoczesnych technik pracy medialnej, pogłębiali wiedzę o walce z dezinformacją, rozmawiali o budowaniu wizerunku Polski poza granicami, wymieniali się doświadczeniami dotyczącymi pracy redakcyjnej w warunkach emigracji i wojny oraz wszechobecnych fejków, omawiali znaczenie polskiej kultury i języka w mediach polonijnych, pracowali nad sposobami wzmacniania współpracy między redakcjami z różnych krajów.

Dziennikarze zgodnie ocenili, że warsztaty w Domu Polonii były nie tylko okazją do zdobycia

wiedzy, ale wydarzeniem, które scalało środowisko mediów polonijnych, pozwoliło nawiązać nowe przyjaźnie i zbudować poczucie wspólnej odpowiedzialności za przekazywanie prawdy oraz pielegnowanie polskości.

STATUETKA „SŁOWO POLONII” W DEPOZYCIE POLSKIEJ AGENCJI PRASOWEJ

„Z mediami polonijnymi łączymy nas misja dostarczania rzetelnych i wiarygodnych informacji” – powiedział prezes Polskiej Agencji Prasowej Marek Błoński pierwszego dnia Forum.

Prezes ŚSMP Teresa Sygnarek przekazała na jego ręce statuetkę „Słowo Polonii”, którą Stowarzyszenie uhonorowało Andrzeja Poczobuta w 2021 roku. ŚSMP przyznało ją wówczas po raz pierwszy.

„Od 2021 roku kapituła, którą mamy w Stowarzyszeniu, wybiera wybitnego dziennikarza lub redakcję, którzy zostają uhonorowani statuetką »Słowo Polonii«. Pierwszą przyznaliśmy Andrzejowi Poczobutowi” – powiedziała.

Niestety, ze względu na uwięzienie przez białoruskie władze laureat nagrody do tej pory nie może jej odebrać osobiście. Dlatego ŚSMP zdecydowało, aby przekazać ją w depozyt PAP.

„Jesteśmy zaszczytzeni tym, że Stowarzyszenie uznało, że jesteśmy dobrym miejscem dla tej statuetki. Andrzej Poczobut jest symbolem dziennikarza uwięzionego za wolność słowa i swobodę wypowiedzi. Jesteśmy z nim i chcemy go wspierać, bo wiemy tak jak on, jaki jest sens jego walki oraz to, że jest to też walka za nas i naszą wolność słowa i swobodę działania, za możliwość nieskrępowanego działania dziennikarzy. Obiecuję, że będziemy tę statuetkę godnie przechowywać do momentu, kiedy Andrzej Poczobut odbierze ją osobiście” – powiedział Marek Błoński, przyjmując statuetkę z rąk Teresy Sygnarek.

APEL UCZESTNIKÓW FORUM

Podczas konferencji prasowej w centrum prasowym PAP odczytano tekst apelu uczestników Forum.

„Jako uczestnicy VIII Światowego Forum Mediów Polonijnych apelujemy do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Ministra Spraw Zagranicznych oraz innych instytucji realizujących polską politykę zagraniczną o dalsze aktywne działania na każdym możliwym polu w celu uwolnienia Andrzeja Poczobuta i innych więźniów politycznych dyktatorskiego reżimu panującego obecnie na Białorusi” – brzmi jego fragment.

W 2026 roku minie pięć lat od uwięzienia Andrzeja Poczobuta, laureata wielu polskich i białoruskich nagród dziennikarskich. W apelu ŚSMP podkreślono, że „Andrzej Poczobut, odsiadujący niesprawiedliwy wyrok ośmiu lat pozbawienia wolności w kolonii karnej, jest celowo izolowany przez administrację kolonii od świata zewnętrznego. Pomimo niehumanitarnego traktowania pozostaje on niezłomny w swoich przekonaniach i zachowuje wierność ideałom, nie godząc się na kompromis ze swoimi oprawcami w celu polepszenia swojej sytuacji”.

FORUM – WSPÓŁPRACA I MISJA STOWARZYSZENIA

„Zebrał się tu, żeby przybliżyć polskim mediom i dziennikarzom działalność, jaką prowadzimy. Bardzo byśmy chcieli współpracować z polskimi mediami w większym stopniu” – powiedziała Teresa Sygnarek na konferencji prasowej.

Jako przykład współpracy z polskimi mediami podała staż w mediach publicznych – radiu, telewizji, PAP – jakie odbyli dziennikarze polonijni w czerwcu.

Prezes ŚSMP, które obecnie skupia 150 członków z sześciu kontynentów, przypomniała, że Stowarzyszenie promuje polskość na świecie i reprezentuje interesy mediów polonijnych oraz integruje je, a także staje się platformą wymiany doświadczeń i pomysłów.

Fora organizowane są od 2014 roku. Najpierw były europejskie, a od 2019 roku – światowe. Prezes Sygnarek podkreśliła, że wię-

szość dziennikarzy polonijnych to nie są zawodowi dziennikarze, ale ludzie z pasją.

Podczas konferencji głos zabrała również Wiktoria Laskowska, prezes Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie. Podziękowała PAP za stałą współpracę, patronaty oraz otwartość na potrzeby Polaków z Ukrainy. Szczególne słowa skierowała do Jarosława Junko, korespondenta PAP w Kijowie, z którym środowisko polonijne Żytomierszczyzny utrzymuje bliską współpracę informacyjną.

„Dziękujemy za partnerskie relacje, za wsparcie i za to, że nasz głos z Ukrainy może wybrzmiewać w Polsce dzięki profesjonalizmowi i zaangażowaniu korespondentów PAP” – podkreśliła Wiktoria Laskowska. Zwróciła uwagę, że współpraca między PAP a mediami polonijnymi na Ukrainie ma ogromne znaczenie, zwłaszcza w czasie wojny, kiedy rzetelna informacja i wiarygodne źródła odgrywają kluczową rolę w budowaniu świadomości społecznej i wzajemnego zrozumienia.

GŁOS UKRAINY: WSPÓŁPRACA, WIĘZI I ROLA

W dyskusjach wyraźnie zaznaczyła się obecność mediów polskich z Ukrainy. Ich przedstawiciele podkreślali, że trwająca już czwarty rok wojna sprawia, iż rola rzetelnej informacji i współpracy Polonii z krajem jest jeszcze ważniejsza.

W wywiadzie dla programu TV „Polacy Żytomierszczyzny” przedstawiciele redakcji z Kanady i Anglii podkreślali, że więzi z Ukrainą są dziś kluczowe, a współpraca mediów polonijnych i ukraińskich środowisk polskich umacnia wszystkich.

Uczestnicy VIII Światowego Forum Mediów Polonijnych akcentowali w rozmowach z telewizją z Żytomierza, że takie spotkania są fundamentem więzi Polonii z krajem: „Najważniejsze, że jesteśmy widoczni, ważni i potrzebni naszej Ojczyźnie” – zauważali.

**Minister edukacji Barbara Nowacka /
Міністр освіти Барбара Новацька**

**Dyrektor IRJP Urszula Starakiewicz-Krawczyk /
Директор IRJP Уршула Старакевіч-Кравчик**

INSTYTUT ROZWOJU JĘZYKA POLSKIEGO ZAPREZENTOWAŁ NOWE RAMY PROGRAMOWE EDUKACJI POLONIJNEJ

W Warszawie odbyła się konferencja Instytutu Rozwoju Języka Polskiego „Od ram do dialogu – systemowe wsparcie nauczania języka polskiego za granicą”. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele władz państwowych i instytucji wspierających edukację polonijną, m.in. minister edukacji Barbara Nowacka, sekretarz stanu w MSZ Władysław Teofil Bartoszewski, dyrektor IRJP Urszula Starakiewicz-Krawczyk oraz dyrektor Biura Senatu RP Artur Kozłowski. W konferencji wzięli udział również reprezentanci środowisk polonijnych, fundacji i organizacji edukacyjnych z wielu krajów świata.

W konferencji „Od ram do dialogu – systemowe wsparcie nauczania języka polskiego za granicą” wzięli udział członkowie Kongresu Oświaty Polonijnej / У конференції «Від рамок до діалогу — системна підтримка навчання польської мови за кордоном» взяли участь члени Конгресу полонійної освіти

Kongres Oświaty Polonijnej reprezentowali prezes KOP Wiktoria Laskowska, wiceprezesi Elżbieta Barrass i Witalij Chmielewski oraz członek Zarządu Krystyna Dzierżyńska.

Program wydarzenia obejmował wystąpienia ekspertów, panele dyskusyjne, prezentacje materiałów edukacyjnych oraz najważniejszy element – przedstawienie „Ram programowych polonijnej edukacji językowo-kulturowej”. Podkreślano, że dokument stanowi spójną koncepcję nauczania języka polskiego jako języka osobistego wyboru, dostosowaną do specyfiki szkół za granicą, poziomu uczniów oraz zróżnicowanych realiów nauczania. Warto zaznaczyć, że prace nad tworzeniem podstaw programowych – zapoczątkowane m.in. w 2010 roku podczas Kongresu Oświaty Polonijnej z udziałem członków KOP – dziś przynoszą realne efekty i znajdują kontynuację w działaniach instytucjonalnych.

Minister Barbara Nowacka zaznaczyła, że język polski powinien pozostać w sercach dzieci i młodzieży poza granicami kraju jako język, w którym myślą, marzą i śnią.

Uczestnicy konferencji docenili możliwość spotkania, rozmów i wymiany doświadczeń po latach pracy często na odległość. Wydarzeniu towarzyszyła serdeczna i partnerska atmosfera.

Zwieńczeniem obrad była Gala wręczenia Stypendiów IRJP na rok 2025. Wśród wyróżnionych znalazła się Polska Szkoła Sobotnio-Niedzielna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bazylei – doceniona za wkład w podtrzymywanie języka i kultury polskiej poza granicami kraju.

Kongres Oświaty Polonijnej

Zespół Instytutu Rozwoju Języka Polskiego – organizatorzy konferencji / Команда Інституту розвитку польської мови – організатори конференції

Żołnierze Wojska Polskiego spoczęli z honorami na cmentarzu w Mościskach, gdzie oddano im należną cześć. Fot. Artur Żak /
Воїни Війська Польського з почесними поховали на цвинтарі в Мостиськах, де їм віддали належну шану. Фото:
Артур Жак

UROCZYSTY POCHÓWEK ŻOŁNIERZY WOJSKA POLSKIEGO W MOŚCISKACH

Polscy bohaterowie polegli podczas obrony Lwowa we wrześniu 1939 roku spoczęli w polskiej kwaterze wojennej. Ich szczątki zostały ekshumowane w sierpniu tego roku na terenie dawnego cmentarza w Zboiskach. „To kolejny etap współpracy z Ukrainą w obszarze poszukiwań i ekshumacji” – powiedziała polska minister kultury.

Ceremonia pogrzebowa odbyła się 14 listopada. Rozpoczęła się mszą świętą w kościele pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela w Mościskach.

Uroczystość, w której uczestniczyli przedstawiciele władz Polski i Ukrainy, stała się kolejnym krokiem w procesie odbudowy wzajemnego zaufania i współpracy w dziedzinie pamięci historycznej.

Szczątki żołnierzy zostały odnalezione i wydobyte podczas prac ekshumacyjnych prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej w sierpniu tego roku we Lwowie-Zboiskach.

WSPÓLNY WYSIŁEK NA RZECZ ZACHOWANIA PAMIĘCI

Ekshumacja była możliwa dzięki rozpoczęciu dialogu między ministerstwami kultury Polski i Ukrainy dotyczącego godnego pochówku ofiar wojen. Podczas prac realizowanych przez zespół specjalistów Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN przy wsparciu biegłego z Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu i uczestnictwie ukraińskiego partnera Instytutu – towarzystwa „Ukraińska Pamięć” wydobyto szczątki 31 osób oraz wiele szczątków luźnych, a także znajdujące się przy nich artefakty, m.in. nieśmiertelniki, elementy oprzyrządowania i umundurowania oraz przedmioty osobiste, które mogą pomóc w ustaleniu tożsamości żołnierzy.

Znalezione dwa zbiorowe groby pochodzą z września 1939 roku, gdy żołnierze Wojska Polskiego toczyli walki z Wehrmachem na przedpolach Lwowa.

UROCZYSTOŚĆ W MOŚCISKACH

W ceremonii uczestniczyli ze strony polskiej m.in. minister kultury i dziedzictwa narodo-

wego Marta Cienkowska, doradca Prezydenta RP Jan Józef Kasprzyk, wiceminister obrony Stanisław Wziątek, zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej Karol Polejowski; ze strony ukraińskiej m.in. zastępca ministra spraw zagranicznych Ołeksandr Miszczenko, zastępca ministra kultury i polityki informacyjnej Iwan Werbycki oraz przedstawiciele Ukraińskiego Instytutu Pamięci Narodowej. Obecni byli także reprezentanci władz lokalnych, samorządu, duchowieństwa oraz członkowie polskich organizacji społecznych z Ukrainy.

W swoim wystąpieniu Ołeksandr Miszczenko podkreślił niezwykłą wagę godnego upamiętnienia żołnierzy, którzy oddali życie za wolność narodu polskiego i niepodległość Polski. Według wiceministra są to właśnie te wartości, których bronią dziś ukraińscy obrońcy, bohatersko powstrzymując rosyjskiego agresora.

POLSKO-UKRAIŃSKA WSPÓŁPRACA – FUNDAMENT DIALOGU

Przedstawiciele obu państw podkreślali, że uroczystość jest kolejnym dowodem na to, iż dialog w sprawach trudnej historii jest możliwy i potrzebny, jeśli oparty jest na wzajemnym poszanowaniu, partnerstwie i gotowości do konkretnych działań.

W tym roku przeprowadzono już dwie ekshumacje na terenie Ukrainy: ofiar ukraińskich nacjonalistów w nieistniejącej dziś wsi Pużniki w obwodzie tarnopolskim oraz w Zboiskach-Lwowie. Z kolei strona ukraińska prowadziła zakończone niepowodzeniem poszukiwania w byłej wsi Jureczkowa w województwie podkarpackim.

Uczestnicy uroczystości ocenili, że współpraca w zakresie pamięci historycznej jest jednym z najlepszych przykładów realnego partnerstwa polsko-ukraińskiego.

SYMBOLICZNE ZNACZENIE WYDARZENIA

Pogrzeb żołnierzy Wojska Polskiego w Mościskach ma wymiar nie tylko historyczny, lecz także moralny. Przywrócenie imienia i pamięci o poległych żołnierzach, zapewnienie im godnego pochówku i oddanie należnej czci jest obowiązkiem każdego państwa. Umożliwienie spoczynku bohaterów na cmentarzu wojennym kończy ich trwającą 86 lat tułaczkę.

Uroczystość w Mościskach, podczas której wszyscy wspólnie oddali cześć poległym, stała się symbolem pojednania oraz wzajemnego szacunku wobec ofiar historii – zarówno polskich, jak i ukraińskich.

WSPÓLNA PRZYSZŁOŚĆ, WSPÓLNA PAMIĘĆ

Uczestnicy wydarzenia zgodnie podkreślali, że działania w ramach prac poszukiwawczych i ekshumacyjnych będą kontynuowane. Otwiera to drogę do kolejnych identyfikacji, badań DNA oraz uzupełniania wiedzy o tragicznych wydarzeniach XX wieku.

W ocenie obserwatorów uroczystość w Mościskach stanowi dowód, że pamięć o ofiarach wojny może łączyć, a nie dzielić, a współpraca polsko-ukraińska oparta na prawdzie historycznej ma dziś szczególne znaczenie w obliczu wspólnego zagrożenia ze strony Federacji Rosyjskiej.

BP KRYWICKI: PAPIEŻ NAPRAWDĘ ZNA NASZĄ SYTUACJĘ

Ordynariusz diecezji kijowsko-żytomierskiej został przyjęty na prywatnej audiencji przez Leon XIV. W trakcie spotkania Ojciec Święty zapewnił go o dalszej nieustannej modlitwie za Ukrainę i wsparciu. Biskup ze swej strony za pośrednictwem mediów watykańskich podziękował za wsparcie udzielane przez Polaków.

Bp Witalij Krywicki przebywał w Rzymie w związku zaproszeniem na międzynarodowe spotkanie Wspólnoty św. Idziego, które odbywało się w dniach 26-28 października. W dorocznej konferencji na rzecz pokoju biorą udział wyznawcy różnych religii.

Podczas jednego z paneli dyskusyjnych ordynariusz kijowsko-żytomierski wygłosił przemówienie. Finalnym momentem spotkania była wspólna modlitwa uczestników o pokój. Wydarzenie modlitewne odbyło się w Kolo-seum.

OWOCNE SPOTKANIE

25 października bp. Krywickiego przyjął na prywatnej audiencji papież. „Dla mnie osobście to bardzo ważne spotkanie; mogłem poczuć jego ojcowską troskę i zainteresowanie” – zauważył hierarcha.

„Usłyszałem słowa wsparcia od Leona XIV. Zapewnił nas o dalszej nieustannej modlitwie za Ukrainę i wsparciu” – dodał.

Podkreślił, że papież wykazał wielką troskę o Ukrainę. „Słowo Ojca Świętego to podtrzymanie jedności, słowo, które mogę przekazać dla narodu ukraińskiego, naszego Kościoła, diecezji, wspólnot” – powiedział bp Krywicki.

11 LAT WOJNY

„Rozumiemy, że Rosjanie będą usiłowali nas zamrozić; doprowadzić do wielkiej katastrofy humanitarnej” – wskazał biskup kijowsko-żytomierski, mówiąc o wyzwaniach najbliższych tygodni i miesięcy. Dodał, że dziś na Ukrainie,

„która jest dotknięta straszną wojną” nie ma obozów uchodźców i jeszcze żadna osoba nie zginęła z powodu chłodu czy głodu. „To wielki znak Bożej Opatrzności, wielkiej jedności międzynarodowej i kościelnej” – zauważył.

„Dzisiejsze ostrzały i zrujnowanie jednej z elektrowni w Kijowie pokazują, że oni chcą zrobić coś strasznego właśnie tej zimy. Musimy być na to przygotowani” – powiedział. Zdaniem hierarchy mobilizacja ma służyć temu, aby podtrzymać tych, którzy nie mają dokąd wyjechać, nie mają na to siły; to także pomoc chorym, przykutym do łóżek, którzy nie mają fizycznych możliwości ucieczki.

ZMĘCZENIE

Biskup kijowsko-żytomierski zwrócił uwagę na „straszną rzecz” jaką jest próba „rozgrywania sprawy Ukrainy” przez polityków. Chcą uczynić Ukrainę „ofiara politycznych batalii”. Zdaniem bp. Krywickiego powstrzymanie tego stanowi wielkie wyzwanie. Zwrócił się jednocześnie z gorącym apelem do ludzi dobrej woli o zgodę, by agresor „nie osiągnął czegoś więcej w kolejnym roku wojny”.

„NIE TRAĆCIE NADZIEI”

Te słowa usłyszał ksiądz biskup podczas papieskiej audiencji. Nie są to dla niego „puste słowa”, czy nic nie znacząca teoria, a konkretne, praktyczne zastosowanie naszej wiary. „Naprawdę wierzę i mam nadzieję, że u Boga jest rozwiązanie” – zaakcentował. Naszym zadaniem jest odkrycie tej prawdy. Dodał także, że

„mamy wspólnie przezwyciężyć dezinformację, walczyć z fake newsami”, przypominając jednocześnie, że nawet po Zmartwychwstaniu Pana Jezusa pojawiły się nieprawdziwe informacje o tym wydarzeniu.

„Właśnie wiara w Zmartwychwstanie naprawdę dzisiaj kieruje naszym życiem; bo gdyby Chrystus nie Zmartwychwstał, marna byłaby nasza wiara” – dodał.

DZIĘKUJĘ POLSCE!

Bp Krywicki za pośrednictwem Vatican News serdecznie podziękował Kościołowi w Polsce za modlitwę w intencji Ukrainy; każdą pomoc, którą otrzymali i nadal jej doświadczają. „Chcę powiedzieć, że ta modlitwa i pomoc ratuje dzisiaj ludzi” – dodał.

Jednocześnie zapewnił o modlitwie ze strony wspólnoty na Ukrainie, która pamięta w modlitwach o swoich dobrodziejach; o tych, którzy pomagają w tym „nadzwyczajnym, trudnym czasie”.

Hierarcha powiedział także, że osobiście modli się za Polskę, aby nieszczęście wojny, z którym się mierzą, nie dotarło do naszego kraju, „abyśmy wspólnie wiedzieli, co mamy zrobić, aby to zło unicestwić”.

„Kto dziękuje, dwa razy prosi” – powiedział bp Krywicki, prosząc jednocześnie o różnorakie wsparcie. Zazaczył: „Naprawdę tego dzisiaj potrzebujemy, w wierze, dla wspólnego dobra”.

Ks. Marek Weresa, Watykan

POLSCY BISKUPI WEZWALI DO BRATERSTWA Z UKRAIŃSKIMI UCHODźCAMI WOJENNYMI

„Serdecznie dziękujemy naszym polskim braciom w biskupstwie za dalsze i niezłomne wsparcie dla ukraińskich uchodźców wojennych!” – podkreślił ordynariusz kijowsko-żytomierski bp Witalij Krywicki, komentując komunikat z 402. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski.

Tegoroczne jesienne Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski odbyło się w Gdańsku w dniach 13-15 października. Obrady prowadził abp Tadeusz Wojda, przewodniczący KEP. Na zakończenie wydano komunikat, który podpisali wszyscy obecni na zebraniu.

Biskupi wiele czasu poświęcili kwestii obecności i aktywności cudzoziemców w życiu społecznym w Polsce. W tym kontekście przypomnieli o potrzebie chrześcijańskiej postawy gościnności wobec przybyszów, zwłaszcza uchodźców i migrantów. „Biskupi apelują, by zachować dobre relacje z ukraińskimi uchodźcami wojennymi, a także by stanowczo przeciwstawiać się wszelkim przejawom ekonomicznego i instrumentalnego wykorzystywania uchodźców i migrantów do celów politycznych, partykularnych interesów oraz rozbudzania w społeczeństwie nastrojów ksenofobicznych” – czytamy w komunikacie

Biskup Krywicki zaznaczył, że te słowa są dziś niezwykle aktu-

alne, ponieważ nie zawsze łatwo jest zachować ducha braterstwa i otwartości.

„Niestety, nie jest to łatwe zadanie, ponieważ znaczna część społeczeństwa i świata polityki w Polsce ulega wpływom rosyjskiej propagandy. Niech Duch Boży pomaga narodowi polskiemu wytrwać również w tej walce z niewidzialnym wrogiem” – podkreślił hierarcha.

Komunikat oddaje stanowisko Episkopatu w bieżących sprawach Kościoła katolickiego w Polsce. Prócz kwestii migracji wśród innych ważnych tematów poruszonych przez biskupów znalazły się nauczanie religii w szkołach, katecheza parafialna i ochrona małoletnich w Kościele. Jednak obserwatorów ukraińskich szczególnie zainteresował punkt dotyczący uchodźców. Fakt jego podjęcia potwierdza, że Kościół katolicki w Polsce pozostaje wierny ewangelicznemu wezwaniu przyjmowania i wspierania tych, którzy szukają schronienia.

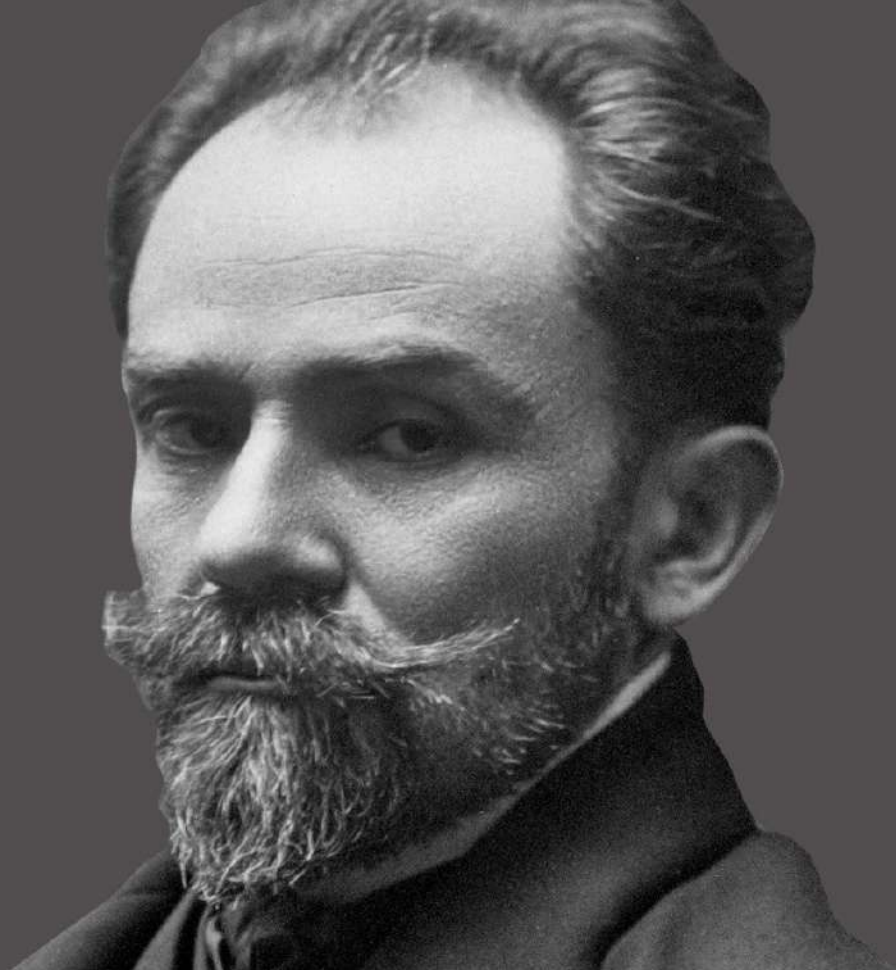
Aleksandr Piwowski

**Podczas
jesiennego
Zebrania
Plenarnego
Konferencji
Episkopatu
Polski w
Gdańsku / Під
час осіннього
Пленарного
засідання
Конференції
єпископату
Польщі
в Гданську**

ŻEROMSKI – pisarz, który chciał budować Polskę sercem i rozumem

W tym roku mija 100 lat od śmierci Stefana Żeromskiego, pisarza, który nie bał się trudnych tematów, moralnych napięć, społecznych krzywd i narodowych zobowiązań. Nazwano go „sumieniem narodu”, i słusznie. Żeromski nie tylko opowiadał o Polsce, on ją kształtował. Jego pisarstwo to wezwanie do służby, myślenia i współodczuwania.

Dla nas, Polaków żyjących poza granicami kraju, jego dzieła brzmią dziś wyjątkowo mocno, szczególnie gdy wojna znów rozdrapuje stare rany, a uchodźcy, bieda i bezdomność przestają być literackimi symbolami, a stają się codziennym doświadczeniem wielu rodzin.

PISARZ, KTÓRY CIERPIAŁ Z NARODEM

Stefan Żeromski urodził się 14 października 1864 roku Strawczynie pod Kielcami. Dorastał w atmosferze popowstaniowej traumy i ubóstwa. Nauki pobierał w gimnazjum w Kielcach, a potem w Instytucie Weterynaryjnym w Warszawie. Żył skromnie, wiele lat pracował jako bibliotekarz, nauczyciel, korepetytor. Jego droga literacka była pełna wewnętrznego bólu i nieustannego zmagania się z losem własnym i losami ojczyzny.

Nie szukał poklasku, pisał, bo musiał. W jego twórczości znajdziemy zarówno dramat polskiej inteligencji, jak i tragedię chłopca, robotnika, dziecka. Żeromski nie idealizował Polski, ale ją kochał. Przez całe życie starał się uczynić ją lepszą.

„LUDZIE BEZDOMNI” – O TYCH, KTÓRZY NIE MAJĄ DOKĄD WRÓCIĆ

Ta powieść z 1899 roku opowiada o lekarzu Tomaszu Judymie, który rozdarty między powołaniem a własnym szczęściem, wybiera służbę biednym. Jego dramatyczne „muszę!” jest krzykiem sumienia, obowiązkiem, który nie pozwala mu żyć wygodnie.

Judym rezygnuje z miłości, kariery, bezpieczeństwa, aby pomagać tym, których system odrzuca. Jego decyzja może wydawać się radykalna, ale jest głęboko humanistyczna.

W czasie wojny na Ukrainie, gdy wielu ludzi musi dokonywać wyborów moralnych, nierzadko rezygnując z wygody i spokoju, postać Judyma znów staje się bliska. Widzimy go w lekarzach ratujących rannych, w wolontariuszach udzielających pomocy, w nauczycielach uczących mimo zagrożeń.

„PRZEDWIOŚNIE” – KSIĄŻKA O NADZIEI I ROZCZAROWANIU

W 1924 roku Żeromski wydał „Przedwiośnie”, powieść o młodym człowieku, Cezarym Baryce,

który wraca z Rosji do odradzającej się Polski. Marzy o szklanych domach – utopii sprawiedliwości społecznej, dobrobytu, pokoju. Zderzenie z rzeczywistością okazuje się bolesne. Polska jest pełna biedy, chaosu, wewnętrznych konfliktów.

Dziś, kiedy młodzież ukraińska marzy o lepszym jutrze – o wolności, Unii Europejskiej, pokoju – „Przedwiośnie” jest jak lustro. Pokazuje, że marzenia są potrzebne, ale sama wolność to dopiero początek pracy. Żeromski ostrzegał: nie wystarczy zdobyć niepodległość, trzeba ją mądrze urządzić.

ŻEROMSKI I WYCHOWANIE PATRIOTYCZNE

Nie przypadkiem Żeromski był blisko szkoły i młodzieży. Pisał specjalnie dla uczniów, choćby „Siłaczkę”, opowieść o nauczycielce, która niesie oświatę do zapomnianej wioski. Jego postacie są często wzorami postaw: odważnych, bezkompromisowych, wrażliwych.

To pisarz, który wychowuje, ale nie moralizuje. Pokazuje dramat wyborów, ich cenę. Zachęca do działania, ale też do myśle-

nia. Jego literatura powinna dziś wrócić do polskich szkół na Ukrainie. Bo jest w niej siła, która budzi i prowadzi.

AKTUALNOŚĆ ŻEROMSKIEGO DZIŚ

W świecie wojny, migracji, kryzysów społecznych literatura Stefana Żeromskiego nie jest zabytkiem. Jest żywym głosem. Przypomina, że wolność musi być oparta na sprawiedliwości. Że państwo musi służyć obywatelom. Że każdy człowiek zasługuje na godność.

Dla naszej redakcji i dla naszych Czytelników – Polaków żyjących na Ukrainie – dziedzictwo Żeromskiego to nie tylko historia literatury. To duchowa mapa, która pomaga nie zagubić się w czasie próby.

Żeromski zmarł 20 listopada 1925 roku w swoim mieszkaniu w Zamku Królewskim w Warszawie. Jego pogrzeb stał się wielką manifestacją narodową. W stulecie śmierci pisarza Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił rok 2025 Rokiem Stefana Żeromskiego.

Wiktoria Laskowska

FRANCISZEK NIEPOKÓLCZYCKI

– niezłomny bohater walk o niepodległość

W dziejach Polski XX wieku nie brakowało patriotów, którzy walczyli o jej wolność na wszystkich frontach: przeciwko caratowi, bolszewikom, Niemcom i komunistom. Jednym z tych, którzy nigdy nie złożyli broni, był Franciszek Niepokólczycki, oficer Wojska Polskiego, żołnierz Armii Krajowej, powstaniec warszawski i prezes Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”, kawaler Orderu Orła Białego.

Franciszek Niepokólczycki (27.10.1902 r. – 11.06.1974 r.) /
Францішек Непокольчицький (27.10.1902 р. – 11.06.1974 р.)

Franciszek Niepokólczycki urodził się 27 października 1902 roku w Żytomierzu w rodzinie Antoniego i Pauliny z domu Sielskiej. Od 1911 roku uczył się w progimnazjum w rodzinnym mieście, a od 1918 w Gimnazjum Polskiej Macierzy Szkolnej im. Tadeusza Czackiego. Egzamin dojrzałości otrzymał jako ekstern w 1919 III Gimnazjum w Żytomierzu. Równolegle w szeregach Polskiej Organizacji Wojskowej walczył o niepodległość Polski.

W wolnym już kraju służył w Wojsku Polskim, gdzie szybko pięł się po szczeblach kariery.

KONSPIRACJA I WALKA Z NIEMCAMI

We wrześniu 1939 roku, w stopniu majora, dowodził 60. Batalionem Saperów Armii „Modlin”, walcząc z niemieckim najeźdźcą.

Należał do tych żołnierzy, którzy po klęsce wrześniowej nie złożyli broni. 27 września włączył się w budowę Polskiego Państwa Podziemnego, a po kapitulacji Warszawy dobrowolnie udał się do niewoli niemieckiej, tylko po to, by wyciągnąć stamtąd oficerów-saperów dla tworzącej się konspiracji.

W 1943 roku został zastępcą komendanta Kedywu AK (Kierownictwa Dywersji Armii Krajowej) płk. Augusta Emila Fieldorfa „Nila”. Gdy w getcie warszawskim wybuchło powstanie, Niepokólczycki koordynował dostarczanie broni i amunicji walczącym powstańcom żydowskim.

Podczas powstania warszawskiego pełnił funkcję dowódcy saperów oraz szefa produkcji broni i materiałów wybuchowych. Po kapitulacji trafił ponownie do niemieckiej niewoli, z której wrócił, by kontynuować walkę – tym razem z nowym okupantem.

DRUGA KONSPIRACJA – „WOLNOŚĆ I NIEZAWISŁOŚĆ”

Po 1945 roku Niepokólczycki nie miał złudzeń co do intencji Stalina. Wiedział, że Polska nie jest wolna, a nowy reżim to jedynie inna forma zniewolenia. Dlatego włączył się w tzw. drugą konspirację – antykomunistyczny ruch oporu.

W styczniu 1946 roku został prezesem Zrzeszenia „Wolność i

Niezawisłość” (WiN). Pod jego dowództwem organizacja rozkwitła i przygotowywała się do ewentualnej legalnej działalności.

„Wierni jej [Polski Podziemnej – red.] testamentowi, podejmujemy polityczną walkę o jego urzeczywistnienie. Nie naszą jest winą, że podstawowe prawo wolnego obywatela w demokratycznym państwie – prawo zrzeszania się – musimy realizować w postaci tajnej” – głosiła deklaracja ideowa WiN.

Jesienią 1946 roku został aresztowany przez Urząd Bezpieczeństwa. Podczas procesu w 1947 roku siedział tyłem do sędziów – z pogardą dla komunistycznej farsy wymiaru sprawiedliwości.

TRZYKROTNA KARA ŚMIERCI I NIEZŁOMNOŚĆ DO KOŃCA

Za odmowę współpracy z komunistami został skazany na trzykrotną karę śmierci. Ale nawet wtedy odmówił wystąpienia o łaskę do prezydenta Bolesława Bieruta. Ostatecznie karę śmierci zamieniono mu na dożywocie. Na wolność wyszedł 22 grudnia 1956 roku na mocy amnestii ogłoszonej w okresie październikowej odwilży.

Po uwolnieniu starał się żyć normalnie: podjął pracę, założył rodzinę. Ale cały czas był objęty inwigilacją przez Służbę Bezpieczeństwa. Nigdy jednak nie wyrzekł się swoich ideałów i przekonania, że Polska musi być suwerenna i wolna.

DZIEDZICTWO NIEZŁOMNEGO PATRIOTY

Franiszek Niepokólczycki zmarł 11 czerwca 1974 roku w Warszawie. Pochowany został na cmentarzu rzymskokatolickim w Brwinowie.

Zapisał się w historii jako człowiek honoru, odwagi i niezłomności. Jego życiorys to opowieść o wierności zasadom, o żołnierzu, który walczył o wolność Polski przeciw wszystkim okupantom, nie szukając dla siebie żadnych korzyści.

Pamięć o nim przypomina, że niepodległość nie jest dana raz na zawsze – trzeba ją pielęgnować i bronić jej każdego dnia.

Olena Staniszweska

SPRZĄTANIE POLSKIEGO CMENTARZA W WOJENNYM ŻYTOMIERZU: znak pamięci i nadziei

25 października odbyła się tradycyjna akcja sprzątania zabytkowej nekropolii kryjącej szczątki Polaków, zorganizowana przez Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie.

Mimo wojny i nieustannego zagrożenia Polacy w Żytomierzu po raz kolejny pokazali, że pamięć o przodkach i troska o polskie dziedzictwo pozostają priorytetem. Nie zważając na deszcz, przybyło wielu wolontariuszy, by porządkować teren cmentarza, zapalić znicze na grobach wybitnych Polaków i oddać hołd przodkom spoczywającym na tej historycznej ziemi.

Do prac porządkowych włączyli się członkowie Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków, uczniowie Polskiej Szkoły Sobotnio-Niedzielnej im. Ignacego Jana Paderewskiego oraz studenci Poleskiego Uniwersytetu Narodowego – młodzi ludzie, którym nie jest obojętna pamięć o polskiej historii i kulturze w Żytomierzu.

Celem inicjatywy było przywrócenie cmentarzowi godnego wyglądu oraz zachowanie pamięci o pochowanych tam przodkach.

„Ta akcja jest tradycyjna, odbywa się każdego roku przed uroczystościami Wszystkich Świętych i Zadzuszkami. Szczególnie dbamy o groby ojca słynnego pianisty i premiera II Rzeczypospolitej Ignacego Jana Paderewskiego oraz jego przybranej matki, Jarosława Dąbrowskiego, rodziny Moniuszków, Józefa Ignacego Kraszewskiego, rodzin Olizarów, Rusińskich, Juliusza Zarębskiego, poległych w 1920 roku polskich legionistów, pierwszego Polaka, który zginął śmiercią lotnika Bronisława

Matyjewicza-Maciejewicza, Franciszka Popławskiego, członka zespołu Poleskie Sokoly, i wielu innych” – mówi Wiktoria Laskowska, organizatorka akcji.

Podczas prac wolontariusze uporządkowali teren wokół kaplicy św. Stanisława oraz głównych alei. Usunęli gęste zarośla i krzaki, które przez wiele lat porastały teren cmentarza. Wycięli dzikie krzewy, zagrabil i wynieśli opadłe liście, oczyścili ścieżki oraz miejsca wokół grobów. Były to prace wstępne, mające na celu przywrócenie cmentarzowi schludnego i godnego wyglądu.

Po ich zakończeniu uczestnicy sprzątania przespacerowali się po cmentarzu, zatrzymując się przy najważniejszych obiektach. Wolontariusze zapalili znicze na grobach zasłużonych Polaków, odmawiając pełnie wdzięczności modlitwy za dusze zmarłych.

O sprzęt dla wolontariuszy, a także o wózek liści i odpadów zadbał organizatorzy oraz Żytomierska Rada Miejska.

Tradycja sprzątania polskiej nekropolii sięga 1988 roku. Od 37 lat akcję organizuje Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie, dbając o to miejsce niezależnie od okoliczności. Porządkowanie cmentarza jest nie tylko gestem troski o miejsce spoczynku przodków, ale również symbolem więzi pokoleń Polaków na Ukrainie. To wyraz szacunku dla przeszłości i troski o przyszłość – przy-

pomnienie, że pamięć o przodkach definiuje naszą tożsamość, a pielęgnowanie miejsc ich spoczynku jest moralnym obowiązkiem każdego z nas.

„Wolontariackie akcje mają nie tylko praktyczne, ale też głęboko wychowawcze znaczenie. To dla nas zaszczyt i obowiązek, aby przed Zadzuszkami zadbać o miejsca spoczynku Polaków w Żytomierzu. To miejsce jest świadectwem naszej historii, naszego trwania tutaj, naszych więzi z Macierzą” – podkreśla Maria Piwowarska, koordynatorka akcji.

Warto przypomnieć, że cmentarz ten jest jedną z najstarszych i największych katolickich nekropolii na dawnych Kresach Wschodnich – jego historia sięga 1799 roku – oraz zabytkiem architektury, historii i sztuki sepulkralnej. Stanowi nie tylko część historii miasta, lecz także symbolizuje więź Polaków mieszkających na Ukrainie z ich ojczyzną i dziedzictwem kulturowym.

W 2016 roku w ramach budżetu partycypacyjnego został zrealizowany projekt „Polski cmentarz – historyczno-kulturowe muzeum-rezerwat w mieście Żytomierz”. Cmentarz został ogrodzony, uporządkowany i dokładnie oczyszczony. Usunięto stare, chore drzewa, które zagrażały bezpieczeństwu i mogły uszkodzić zabytkowe nagrobki.

Redakcja

1 LISTOPADA – DZIEŃ WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH.

Tradycja, pamięć i jedność Polaków na całym świecie

1 listopada w Polsce to wyjątkowy dzień – uroczystość Wszystkich Świętych. To czas zadumy, refleksji i modlitwy za tych, którzy odeszli, a jednocześnie święto nadziei i wiary w życie wieczne. Tego dnia Polacy tłumnie odwiedzają cmentarze, zapalają znicze i składają kwiaty na grobach swoich bliskich. Cmentarze rozświetlają się tysiącami świateł, które tworzą niepowtarzalny, pełen powagi i ciepła nastrój.

W Dniu Zadusznym na polskim cmentarzu mszę św. celebrował bp Aleksander Jazłowiecki / У День поминання померлих на Польському кладовищі Святу Месу очолює єпископ Олександр Язловецький

Mimo alarmów na Cmentarzu Polskim zebrali się Polacy, by pomodlić się za bliskich / Попри повітряні тривоги на Польському кладовищі поляки зібралися на молитві за своїх близьких

Dzień Wszystkich Świętych ma w Polsce długą tradycję. Już od pokoleń rodziny spotykają się przy grobach, by wspominać swoich przodków, modlić się i symbolicznie połączyć z nimi w ciszy i refleksji. Dla wielu Polaków jest to również okazja do spotkania z bliskimi, którzy przyjeżdżają z różnych stron kraju – a często i świata.

WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH WŚRÓD POLONII

Polacy mieszkający na obczyźnie również z wielkim szacunkiem pielęgnują tę tradycję. Niezależnie od tego, czy żyją w Niemczech, Francji, Kanadzie, Stanach Zjednoczonych czy na Ukrainie – 1 listopada jest dla nich dniem szczególnym.

Na wielu polskich cmentarzach za granicą, zwłaszcza na dawnych Kresach, można zobaczyć zapalone znicze, świeże kwiaty i zadbane nagrobki. Polacy na Ukrainie, podobnie jak w Polsce, odwiedzają groby swoich bliskich i bohaterów narodowych, dbają o pamięć o przodkach, o polskie dziedzictwo i kulturę.

PAMIĘĆ O POLAKACH W ŻYTOMIERZU

Szczególnym przykładem tej troski i miłości do ojczystych tradycji są działania członków Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie.

Przed dniem Wszystkich Świętych członkowie organizacji zebrali się na polskim cmentarzu w Żytomierzu, by wspólnie posprzątać groby i uporządkować nekropolię. Dzięki ich pracy cmentarz zyskał odświeżony, godny wygląd – stał się miejscem chwały i świadectwem szacunku dla historii.

1 listopada, podczas uroczystości Wszystkich Świętych, Polacy z Żytomierza zapalili znicze na mogiłach wielkich Polaków, oddając hołd tym, którzy zapisali się w dziejach regionu i naszej wspólnej historii.

W blasku płonących świateł rozbrzmiewała modlitwa – symbol jedności, pamięci i nieprzemijającej więzi pokoleń.

ZNICZE, KWIATY I PAMIĘĆ

Symbolem tego dnia jest znicz – mały płomień, który oznacza pamięć, wiarę i miłość. Znicze stawia się na grobach nie tylko najbliższych, ale również na mogiłach zapomnianych, żołnierskich czy tych, którzy nie mają już nikogo bliskiego.

GEST SOLIDARNOŚCI I WSPÓLNOTY – ZNAK, ŻE KAŻDY ZASŁUGUJE NA PAMIĘĆ.

1 listopada to dzień, który łączy Polaków ponad granicami. To święto nie tylko religijne, ale także głęboko zakorzenione w naszej kulturze i tożsamości narodowej.

W blasku tysięcy zniczy odnajdujemy wspólne wartości – pamięć, miłość, szacunek i wiarę.

Tak samo jak w Polsce również na Ukrainie, w Żytomierzu, i wszędzie tam, gdzie żyją Polacy – płomień pamięci nigdy nie gaśnie.

Polacy w Żytomierzu zapalili znicze na mogiłach wybitnych Polaków w ramach akcji „Zapal znicz na polskim cmentarzu”. Akcję wsparła redaktor Grażyna Orłowska-Sondej, prezes Fundacji Studio Wschód, za co należą się jej podziękowania.

Wiktoria Laskowska

OBCHODY NARODOWEGO ŚWIĘTA NIEPODLEGŁOŚCI W ŻYTOMIERZU

W mieście uczczono 107. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości szeregiem wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i patriotycznych, wśród których były prezentacja wystawy poświęconej Ignacemu Janowi Paderewskiemu i lekcja tematyczna w Polskiej Szkole Niedzielnej działającej przy ŻOZPU.

Lekcje patriotyczne oraz wykonywanie kotylionów w Polskiej Szkole Sobotnio-Niedzielnej im. Ignacego Jana Paderewskiego /
Патріотичні уроки та виготовлення котильйонів у Польській суботньо-недільній школі ім. Ігнація Яна Падеревського

Podczas ogólnoukraińskiego webinarium naukowo-praktycznego „Polska i URL w wirze rewolucyjnej Europy: projekty państwowości (1918–1920)” / Під час загальноукраїнського науково-практичного вебінару „Польща та УНР у вирі революційної Європи: проекти державності (1918–1920)”

W nowo otwartym Centrum Współpracy Ukraińsko-Polskiej na Poleskim Uniwersytecie Narodowym (PNU) 11 listopada odbyło się ogólnoukraińskie webinarium naukowo-praktyczne „Polska i URL w wirze rewolucyjnej Europy: projekty państwowości (1918–1920)”. Przedsięwzięcie wsparł Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie.

Data wydarzenia nie była przypadkowa, jego uczestnicy uczcili w ten sposób Narodowe Święto Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej. W trakcie webinarium przeanalizowali procesy państwowotwórcze lat 1918–1920 na Ukrainie i w Polsce. Zdaniem prelegentów to właśnie w tym okresie narodziła się idea niezależności obu krajów, a historyczne doświadczenia tamtego czasu wciąż rezonują z dzisiejszymi wyzwaniami stojącymi przed państwem ukraińskim w zakresie suwerenności, demokracji i integracji europejskiej.

OTWARCIE I ZNACZENIE WYDARZENIA

Webinarium uroczystie otworzył rektor Poleskiego Uniwersytetu Narodowego prof. Ołeh Skidan. Podkreślił, że analiza okresu 1918–1920 pomaga lepiej zrozumieć genezę dzisiejszej współpracy ukraińsko-polskiej oraz wzmacnia interdyscyplinarny dialog między historykami, politologami, dyplomatami i społeczeństwem obywatelskim.

Do zebranych zwróciła się Wiktoria Laskowska-Szczur, prezes Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie. Podkreśliła, że wielowiekowe współistnienie Polski i Ukrainy – od czasów I Rzeczypospolitej po walkę o niepodległość w XX wieku – tworzy fundament obecnego dialogu, pojednania i wspólnej odpowiedzialności za pamięć historyczną.

W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele władz obwodowych i miejskich, m.in. zastępca dyrektora Departamentu Wychowania Patriotycznego, Młodzieży i Sportu Żytomierskiej OWA Ludmiła Humenna oraz dyrektor Departamentu Spraw Rodziny, Młodzieży i Sportu Żytomierskiej Rady Miejskiej Iryna Kowalczyk. Dyskusję moderowała kierownik Centrum Współpracy Ukraińsko-Polskiej prof. Wiktoria Zagórska-Antoniuk.

NAUKOWY DYSKURS I WSPÓLNA REFLEKSJA

W debacie uczestniczyli naukowcy i studenci z Poleskiego Uniwersytetu Narodowego, Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki oraz Narodowego Uniwersytetu Biozasobów i Zarządzania Naturą Ukrainy.

Prezentowane referaty dotyczyły m.in.: polsko-ukraińskiego zbliżenia w XIX wieku, gospodarczej aktywności Polaków na Wołyniu na przełomie XIX i XX

wieku, podejścia polskich partii politycznych do ukraińskiego ruchu narodowyzwoleńczego, dyplomacji URL i prób budowania sojuszy międzynarodowych, walki o interesy narodowe w latach 1918-1920, odrodzenia państwowości po upadku europejskich imperiów.

Studenci i magistranci przedstawili własne badania dotyczące projektów państwowości, geopolityki oraz narzędzi dyplomacji kulturalnej. Przykładem skuteczności miękkiej siły Ukrainy w latach 20. XX wieku jest utwór Mykoły Leontowycza „Szczedryk”, który stał się znany na całym świecie jako kolęda „Carol of the Bells”.

MUZYCZNE I POETYCKIE AKCENTY

Artystycznym dopełnieniem wydarzenia był występ poetki, wokalistki i kompozytorki Olesi Sinczuk, która wykonała pieśni patriotyczne w języku polskim „My, pierwsza brygada...” oraz „O mój rozmarny...” a także zaprezentowała autorski wiersz poświęcony bohaterstwu obrońców Ukrainy i Polski. Patriotyczne utwory recytowali również uczniowie Polskiej Szkoły So-

botnio-Niedzielnej im. Ignacego Jana Paderewskiego działającej przy Żytomierskim Obwodowym Związku Polaków na Ukrainie.

WYSTAWA „IGNACY JAN PADEREWSKI I ZIEMIA ŻYTOMIERSKA”

Webinarium towarzyszyła wystawa „Ignacy Jan Paderewski i ziemia żytomierska” poświęcona wybitnemu pianistcie, politykowi i mężowi stanu, jednemu z ojców niepodległości Polski, którego rodzinne korzenie są związane z Żytomierzem. Ekspozycja odsłania również mniej znane, a niezwykle interesujące fakty dotyczące jego osobistych związków z miastem nad Teterewem.

Paderewski uczył się gry na fortepianie w okolicach Żytomierza, wielokrotnie odwiedzał miasto, kupił w nim dom i planował w przyszłości powrócić tu na stałe. Sześć swoich utworów skomponował właśnie w Żytomierzu. Jego nazwisko widnieje w księdze rodowej szlachty guberni wołyńskiej.

Na polskim cmentarzu w Żytomierzu spoczywają jego najbliżsi: ojciec Ignacy Paderewski, macocha Anna Paderewska z Tańkowskich oraz siostra Maria, co do-

datkowo podkreśla silne związki rodziny z tym miastem.

Wystawę można oglądać na drugim piętrze głównego budynku Poleskiego Uniwersytetu Narodowego przy ul. Stary Bulwar 7.

PAMIĘĆ I WDZIĘCZNOŚĆ W ŻYTOMIERZU

W ramach obchodów Narodowego Święta Niepodległości Polska lokalna społeczność polska oddała hołd bohaterom i wybitnym postaciom, których losy na trwałe wpisały się w historię obu narodów. Złożono kwiaty i zapalono znicze pod tablicami Jarosława Dąbrowskiego oraz prezydenta Lecha Każyńskiego, a także na grobach rodziców Ignacego Jana Paderewskiego na polskim cmentarzu. Ten symboliczny gest pamięci podkreśla głęboki szacunek dla wspólnego dziedzictwa i historycznych więzi łączących oba narody.

Dzięki prelegentom, studentom, gościom, partnerom instytucjonalnym oraz uczestnikom webinarium, którzy zaangażowali się w jak najlepszą realizację tego przedsięwzięcia, obchody polskiego święta narodowego stały się platformą refleksji, dialogu i

wspólnej pracy nad budowaniem mostów między Polską a Ukrainą.

ŚWIĘTO W POLSKIEJ SZKOLE

W Polskiej Szkole Sobotnio-Niedzielnej im. Ignacego Jana Paderewskiego także uczczono Święto Niepodległości. Uczniowie przygotowali kotyliony w barwach narodowych oraz uczestniczyli w zajęciach poświęconych historii odzyskania przez Polskę suwerenności. Była to wyjątkowa lekcja patriotyzmu, podczas której mogli lepiej zrozumieć, jak długa i trudna była droga Polaków do wolności.

Podczas uroczystości młodzież odśpiewała hymn Polski, oddając w ten sposób hołd wszystkim, którzy walczyli o niepodległość ojczyzny. Zapaliła również znicze przy tablicy Jarosława Dąbrowskiego, upamiętniając bohatera narodowego, a także przy tablicy byłego prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Każyńskiego.

Takie wydarzenia, jak wyżej opisane, mają ogromne znaczenie dla kształtowania młodego pokolenia, ponieważ uczą miłości do ojczyzny, szacunku dla historii oraz pielęgnowania polskich tradycji i wartości narodowych.

WLS

*Polacy w Żytomierzu
złożyli kwiaty
i zapalili znicze
pod tablicą
Jarosława
Dąbrowskiego /
Поляки у
Житомирі
поклали квіти
та запалили
свічки під
меморіальною
дошкою
Ярослава
Домбровського*

Uczestnicy i goście XX Ogólnoukraińskiego Festiwalu „Polska Kolęda na Żytomierszczyźnie” /
Учасники та гості XX Всеукраїнського фестивалю «Польська різдвяна колядка на Житомирщині»

RAZEM W KOŁĘDZIE: XX Ogólnoukraiński Festiwal „Polska Kolęda na Żytomierszczyźnie” – tradycja, która trwa mimo wojny

20 grudnia w Żytomierzu odbył się wyjątkowy, jubileuszowy XX Ogólnoukraiński Festiwal „Polska Kolęda na Żytomierszczyźnie”. To jedno z najpiękniejszych i najbardziej wzruszających spotkań polskiej społeczności na Ukrainie – nie tylko artystyczne, lecz także głęboko duchowe. Mimo zagrożeń i codziennej niepewności sala festiwalowa wypełniła się radosnym śpiewem kolęd niosących nadzieję i światło. To jedyne takie przedsięwzięcie w kraju – pełne świątecznych iluminacji, ciepła, piękna i siły wspólnoty.

Festiwal stanowi jednocześnie etap kwalifikacyjny do Międzynarodowego Festiwalu Kolęd i Pastorałek w Będzinie, którego 32. edycja odbędzie się w dniach 15-18 stycznia 2026 roku.

Do organizatorów napłynęły zgłoszenia z Korostenia, Olewska, Żytomierza i Cudnowa oraz do udziału online z Chmielnickiego, Niecieszyna i Horoszowa. Łącznie w konkursie wzięło udział 24 wykonawców – 14 na żywo i 7 online. Prace jury koordynowała Halina Szubina.

W ŚWIĄTECZNYM KLIMACIE

Już od pierwszych chwil zapanowała niezwykła atmosfera – pięknie udekorowane choinki, nastrojowe iluminacje i wzruszenie na twarzach publiczności tworzyły klimat prawdziwych Świąt Bożego Narodzenia.

Na scenie pojawili się najmłodszy adepti sztuki kolędniczej, młodzież oraz doświadczeni wykonawcy. Wystąpili m.in. uczniowie Polskiej Szkoły Sobotnio-Niedzielnej im. Ignacego Jana Paderewskiego oraz członkowie teatru ModernPol z jasełkami i kolędą „Wśród nocnej ciszy”, którą zaśpiewali Sofia i Bogdan Michniccy. Publiczność zachwycała najmłodsza uczestniczka – niezwykle utalentowana Anastasija Dunajewska, zdobywczyni wyróżnienia w Będzinie. Swoim śpiewem oczarowała również Złata Kalużna z Polskiej Szkoły Sobotnio-Niedzielnej im. I. J. Paderewskiego, Anastasja Chomenko z Korostenia, dziecięcy zespół Dzwoneczki, wspinały duet Julia Wolska i Dmytro Łysenko oraz Dina Chalimoczuk – już utytułowani laureaci konkursów w Polsce.

Ogromne emocje wywołał występ duetu ze Szkoły Muzycznej im. B. Latoszyńskiego oraz zespołu dziecięcego Jaskółeczka. Na scenie pojawili się także studenci Poleskiego Uniwersytetu Narodowego: Maria Kowalska i zespół The Best Band, oraz zespoły: wokalny Żytomierskiego Kolegium Muzycznego im. W. Kosenki, Cudnowskiego Oddziału Związku Polaków na Ukrainie oraz niezwykle poruszający Chór Katedralny pod kierownictwem Reginy Smirnowej – świadek czasów, kiedy nie wolno było śpiewać kolęd po polsku. Dzięki takim ludziom polska wiara i kultura przetrwały.

Każdy występ był inny, każdy pełen emocji, ciepła i artystycznej prawdy. Gdy brzmiała „Cicha noc”, „Ukraina kolęduje!”, „Przybieżeli do Betlejem” czy „A wczora z wieczora”,

Migawki z XX Festiwalu Kolędy Polskiej – muzyka, która łączy serca /
Миттевості XX Фестивалю польської коляди – музика, що єднає
серця

w oczach publiczności pojawiały się łzy wzruszenia. Festiwal zakończyło wspólne kolędowanie wszystkich uczestników na scenie.

KOLĘDA JAK ODDECH NADZIEI

Nie zabrakło momentów refleksji i wdzięczności. Wiktoria Laskowska, prezes Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie i prezes Stowarzyszenia „Kongres Oświaty Polonijnej”, podkreśliła, jak trudne były początki tego festiwalu i jak wielkie znaczenie ma dzisiaj jego kontynuacja. Radny Żytomierza Iwan Martynczuk przekazał pozdrowienia z Płocka i podziękował za wprowadzenie prawdziwie świątecznego nastroju.

W ramach projektu odbyły się również warsztaty tworzenia kartek świątecznych. Uczniowie biorący w nich udział wykazali się ogromną kreatywnością i talentem.

Każdy uczestnik festiwalu otrzymał dyplom oraz nagrodę za swoje zaangażowanie i wkład w podtrzymywanie świątecznych tradycji.

Festiwal kolęd to coś więcej niż koncert. To znak, że wiara, kultura, tradycja i polska wspólnota żyją – nawet w najtrudniejszych czasach. Kolęda stała się modlitwą, wzruszeniem i wspólnym oddechem nadziei. Niech niesie światło do każdego domu, niech ogrzewa serca i przypomina, że dobro i miłość są silniejsze niż lęk. A Żytomierz – rozśpiewany i rozświetlony – pozostanie świadectwem, że polska wspólnota trwa, wierzy i nigdy się nie poddaje.

SPOTKANIE OPŁATKOWE

W grudniowy wieczór członkowie Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie, sympatycy oraz zaproszeni goście zebrali się na spotkaniu opłatkowym. Opłatek pobłogosławił ks. kanonik Wiktor Makowski, a uczestnicy dzielili się nim, życząc sobie pokoju i wytrwałości w duchu wspólnoty oraz wzajemnej życzliwości.

Wieczór rozpoczęto odczytaniem fragmentu Ewangelii. Nie zabrakło tradycyjnych potraw, występów artystycznych i wspólnego śpiewania kolęd. Panowała rodzinna atmosfera pełna ciepła i szacunku. Organizatorami festiwalu są: Stowarzyszenie „Kongres Oświaty Polonijnej”, Koroński Związek Polaków na Ukrainie oraz Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie.

Zadanie finansowane jest w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 roku. Projekt „Strefa Kultury PL. Wsparcie wydarzeń kulturalnych na Ukrainie” realizowany jest przez Fundację Wolność i Demokracja.

Wiktoria Laskowska

Spotkanie opłatkowe Polaków z Żytomierzczyny / Оплаткова зустріч поляків Житомирщини

OD OBCEGO DO BLISKIEGO:

puste miejsce przy wigilijnym stole

Tradycja pozostawiania pustego miejsca przy wigilijnym stole, dobrze znana w polskiej kulturze, ma bogatą historię i głębokie znaczenie. Jak wyjaśnia prof. Henryk Duda, językoznawca z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, pierwotnie miejsce to symbolizowało gotowość do przyjęcia nieznajomego, przybysza lub tułacza – osoby potrzebującej wsparcia i gościnności.

Puste miejsce pozostawiane dla niespodziewanego gościa niesie przesłanie, że nikt w tym dniu –poprzedzającym przyjście na świat Syna Bożego – nie powinien być sam. Ale kim jest ten gość?

OD OBCEGO DO OCZEKIWANEGO GOŚCIA

W średniowieczu wyraz „gość” oznaczał kogoś obcego lub wędrowca. Z czasem słowo to ewoluowało, nabierając pozytywnych konotacji i stając się określeniem osoby oczekiwanej i bliskiej. Przykład tego zjawiska znajdujemy w XVI-wiecznym przekładzie Biblii autorstwa księdza Jakuba Wujka, gdzie Chrystus mówi: „Byłem gościem, a przyjęliście mnie” (Mt 25, 35). Współczesne tłumaczenia mówią o przybyszu, co lepiej oddaje sens oryginalnego greckiego słowa „ksénos”, oznaczającego cudzoziemca lub obcego.

„Gość” w polszczyźnie ma odległe, indoeuropejskie korzenie i odpowiedniki w wielu językach, takich jak angielskie „guest” czy niemieckie „Gast”. Co ciekawe, łacińskie „hostis” pierwotnie oznaczało obcego, a z czasem zaczęło oznaczać wroga. Jak zauważa prof. Duda, ta różnica wynika z odmiennego podejścia do obcych w kulturach starożytnych. Słowianie traktowali ich jako osoby godne przyjęcia, co znajduje odzwierciedlenie w przysłowiu: „Gość w dom, Bóg w dom”.

EWOLUCJA ZNACZENIA I JEGO WSPÓŁCZESNY SENS

Historia słowa „gość” jest przykładem enantiosemii – zjawiska, w którym jeden wyraz nabiera przeciwstawnych znaczeń. Tak jak „czerstwy” może oznaczać zarówno „nieświeży”, jak i „zdrowy i krzepki”, tak „gość” pierwotnie był obcym, a dziś jest kimś oczekiwanym.

Tradycja pustego miejsca przy wigilijnym stole przypomina o dawnym znaczeniu tego słowa. To gest otwartości i gotowości na przyjęcie kogoś w potrzebie. W kontekście współczesnych wyzwań, takich jak migracja czy wzrost ksenofobii, ten symbol nabiera szczególnego znaczenia. Jak podkreśla prof. Duda, pusty talerz przy stole to przypomnienie, by przewyższać uprzedzenia i okazywać solidarność z tymi, którzy szukają schronienia i wsparcia.

UNIWERSALNY WYMIAR POLSKIEJ TRADYCJI

Dla Polonii za granicą puste miejsce może mieć szczególny wymiar. To nie tylko gest nawiązania do polskiej tradycji, ale także wyraz gotowości do budowania mostów międzykulturowych. Przypomina, że idea gościnności, głęboko zakorzeniona w polskiej kulturze, może stać się uniwersalnym przesłaniem otwartości i współczucia dla każdego człowieka.

Family News Service

Z opóźnieniem, ale tuż po zakończeniu alarmu – Święty Mikołaj w końcu dotarł do dzieci z jednej z grup Polskiej Szkoły im. Ignacego Jana Paderewskiego działającej przy Żytomierskim Obwodowym Związku Polaków na Ukrainie!

Dzieci, mimo trudnych warunków, cierpliwie czekały, aby spotkać się z Mikołajem. Ich wytrwałość i radość poruszały każdego, kto był świadkiem tego wydarzenia.

Mali uczniowie recytowali wiersze i śpiewali piosenki, a Święty Mikołaj z dumą wręczył im słodkie upominki, chwając ich za naukę języka polskiego i za to, że są najwspanialszymi dziećmi na świecie.

Bomby spadają na miasta, ale przeżywane właśnie dzieciństwo już nie wróci. Dlatego właśnie powinniśmy otaczać dzieci jak największą opieką, troską i miłością. Każdy gest wsparcia ma ogromne znaczenie.

Dziękujemy z całego serca wszystkim ludziom w Polsce, którzy nam pomagają, – za wasze dobro, wsparcie i nieustanną obecność.

Wszyscy uczniowie otrzymali mikołajowe prezenty dzięki wsparciu Konsulatu Generalnego RP w Winnicy!

ŚWIĘTY MIKOŁAJ ZAWITAŁ DO DZIECI W ŻYTOMIERZU

POLACY – RODAKOM

Zachowując pamięć wielu pokoleń, wspieramy walczących o naszą i waszą wolność oraz niesiemy pomoc ofiarom wojny na Ukrainie.

Przekaż wpłatę na pomoc humanitarną/medyczną, szczególnie na jej dostarczanie/przewóz do potrzebujących. Wdzięczni z góry za każde wsparcie!

Żytomirski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie na rzecz Polaków z Ukrainy
PKO Bank Polski **SA 02 1020 2368 0000 2602 0650 4080** (PLN, EURO)

Отримувач коштів:

ГО «Житомирська обласна Спілка поляків України» ЄДРПОУ 34394597

р/р **UA653253650000002600201484654**

в ЦФ ПАТ «Кредобанк»